

VERSLAG OVER HET PROVINCIAAL FINANCIËEL TOEZICHT OP GEMEENTEN EN GEMEENSCHAPPELIJKE REGELINGEN 2022

Inhoudsopgave

ALGEMEEN BEELD	4
DEEL PER PROVINCIE	10
Provincie Drenthe	10
Gemeenten.....	10
Gemeenschappelijke regelingen	12
Provincie Flevoland	12
Gemeenten.....	12
Gemeenschappelijke regelingen	14
Provincie Friesland	14
Gemeenten.....	14
Gemeenschappelijke regelingen	16
Provincie Gelderland	16
Gemeenten.....	16
Gemeenschappelijke regelingen	18
Provincie Groningen	18
Gemeenten.....	18
Gemeenschappelijke regelingen	20
Provincie Limburg	21
Gemeenten.....	21
Gemeenschappelijke regelingen	23
Provincie Noord-Brabant	24
Gemeenten.....	24
Gemeenschappelijke regelingen	26
Provincie Noord-Holland	27
Gemeenten.....	27
Gemeenschappelijke regelingen	29
Provincie Overijssel	29
Gemeenten.....	29
Gemeenschappelijke regelingen	31

Provincie Utrecht	32
Gemeenten.....	32
Gemeenschappelijke regelingen	34
Provincie Zeeland	34
Gemeenten.....	34
Gemeenschappelijke regelingen	36
Provincie Zuid-Holland	37
Gemeenten.....	37
Gemeenschappelijke regelingen	38

ALGEMEEN BEELD

Jaarlijks brengen wij verslag uit over het door de provincies uitgevoerde financieel toezicht op gemeenten en gemeenschappelijke regelingen. Dit verslag heeft betrekking op het toezicht op de begroting 2022-2025 en kan inmiddels ingehaald zijn door actuele ontwikkelingen. Wij besteden per provincie aandacht aan de ontwikkeling van de financiële positie, het toezichtregime voor 2022, artikel 12-gemeenten, gemeentelijke herindeling en begrotings-/herindelingscans. Ten behoeve van het verslag over 2021 is in het Interprovinciaal Overleg tussen de gedeputeerden Kwaliteit Openbaar Bestuur en de gedeputeerden financieel toezicht afgesproken om de cijfers en het verhaal erachter in dit verslag op te nemen. Daarmee werd tevens invulling gegeven aan de motie Van der Molen in de Tweede Kamer¹. Gelet op de goede ervaringen hiermee is in 2021 afgesproken ook over 2022 een dergelijk uitgebreider toezichtverslag op te stellen.

Waarneembare trends / ontwikkelingen landelijk

Het door het Rijk toekennen van extra middelen voor Jeugdzorg voor het jaar 2022 en de toezeggingen hierover voor de komende jaren zorgen er naast de positieve ontwikkelingen van het accres voor dat de financiële positie van gemeenten voor het begrotingsjaar 2022 minder onder druk is komen te staan. Dit is terug te zien in de daling van het aantal gemeenten dat landelijk onder preventief toezicht staat. Een sluitende begroting 2023 en meerjarenperspectief zal voor de gemeenten echter een lastige opgave worden. Dit wordt mede veroorzaakt door de risico's die gemeenten lopen als gevolg van de gedecentraliseerde taken in het sociaal domein. Over de toezeggingen rondom extra middelen Jeugd na 2022 moet nog worden besloten door het nieuwe kabinet. De herverdeling van het gemeentefonds en het mogelijk afwijken van de afgesproken systematiek van “samen de trap op en samen de trap af” door het Rijk kunnen voor de komende jaren ingrijpende gevolgen hebben. Ook is het de vraag of het Rijk daadwerkelijk zoveel meer gaat uitgeven de komende jaren. De economie laat gunstige ontwikkelingen zien, maar een hogere inflatie ligt daarbij op de loer. Daarnaast zijn er grote uitdagingen met naar verwachting significante financiële gevolgen, zoals bijvoorbeeld het woningtekort, de invoering van de Omgevingswet en de gevolgen van de klimaatverandering. Dit zal ook het nodige gaan vragen van gemeenten. Op veel onderwerpen

¹ Kamerstuk 35 570 VII, nr. 18.

is de definitieve besluitvorming overgelaten aan het nieuwe kabinet, waardoor de onzekerheid bij gemeenten vooralsnog blijft bestaan.

Hoewel er sprake is van een daling van het aantal gemeenten onder preventief toezicht vanwege hun financiële positie ten opzichte van 2021, blijkt uit de bijdragen van de diverse provincies dat dit naar verwachting een stilte voor de storm is. De druk op de financiële positie is slechts tijdelijk afgenomen. Gemeenten zullen naar verwachting het komende jaar nog wel een structureel sluitende begroting kunnen presenteren maar dit zal niet het geval zijn met de meerjarenramingen. Het verhaal achter de cijfers blijft verontrustend. Hoewel gemeenten nu een sluitende begroting presenteren, is het de vraag in hoeverre zij daadwerkelijk in staat zijn de daarin opgenomen besparingen te realiseren. Gemeenten zetten momenteel vaak reserves in voor het dekken van tekorten maar kunnen dit niet eindeloos blijven doen. Ook de ontwikkelingen in het sociaal domein blijven zorgwekkend en komen daar bovenop. Net als vorig jaar wordt het wederom een financieel spannend jaar voor de gemeenten.

Grootste ontwikkelingen

Onderstaande tabel geeft op basis van de huidige inzichten een beeld van de financiële gevolgen van een groot aantal ontwikkelingen / onzekerheden, deze kunnen als gevolg van bv. de voorjaarsnota of accessen in het gemeentefonds wijzigen:

Grootste ontwikkelingen (x € 1 miljoen)	2023	2024	2025	2026
Opschalingskorting per 2026	-300	-300	-300	-975
Tekorten Jeugdzorg	-1.451	-1.365	-1.258	-1.258
Arbitragereeks Jeugdzorg	1.451	1.365	1.258	1.258
Extra korting Jeugdzorg regeerakkoord		-100	-500	-500
Lagere accessen vanwege vergroting eigen belastinggebied				p.m.
Woningbouwfonds uit algemene uitkering	-250	-250	-250	-250
	-550	-650	-1.050	-1.725

Opschalingskorting per 2026

De opschalingskorting vloeit voort uit een voornemen vanuit het Rijk om gemeenten verplicht te stellen te fuseren tot gemeenten van een minimale omvang van 100.000 inwoners. Dit zou een efficiencywinst opleveren van circa € 1 miljard. Hoewel het beleidsvoornemen is komen te vervallen blijft de opschalingskorting gehandhaafd. Van de € 1 miljard is € 300 miljoen reeds in mindering gebracht op de algemene uitkering gemeentefonds. Er was sprake van een ingroeipad, maar de oploop van de resterende kortingen tot € 675 miljoen in 2025 vanwege de grote financiële problemen bij gemeenten komen te vervallen. Vanaf 2026 komt deze resterende korting van € 675 miljoen vooralsnog dus in een keer volledig terug.

Tekorten en arbitragereeks Jeugdzorg

De gemeentelijke tekorten op het gebied van Jeugdzorg bedroegen in 2019 ongeveer € 1,6 tot € 1,8 miljard en zijn voor gemeenten slechts beperkt beïnvloedbaar, zo blijkt uit onderzoek van bureau AEF. Een onafhankelijk arbitragecommissie heeft op basis hiervan geoordeeld dat gemeenten te weinig gecompenseerd worden voor het uitvoeren van deze taak, en dat er (rekening houdend met kostenbesparende maatregelen) geld bij moet. Kostenbesparingen kunnen binnen een hervormingsagenda vorm krijgen. Hierbij wordt aangenomen dat de lasten na 2019 niet verder zijn gestegen boven op indexatie en de bedragen al zijn aangepast aan de op basis van de in de hervormingsagenda uit te werken besparingen. De effecten hiervan zijn nog onzeker. Tot op heden is door het Rijk alleen incidenteel geld beschikbaar gesteld, terwijl het voor gemeenten van belang is zicht te krijgen op een structurele oplossing om zo ook een structureel en reëel sluitende begroting en meerjarenraming te kunnen blijven opleveren.

Extra korting Jeugdzorg regeerakkoord

Uit het regeerakkoord blijkt dat het nieuwe kabinet de arbitrage uitspraak niet volledig overneemt en dat bovenop de hiervoor genoemde compensatie een extra bezuiniging wordt opgelegd van € 100 in 2024 miljoen oplopend tot € 500 miljoen in 2025 ev.

Lagere accressen vanwege vergroting eigen belastinggebied

Voor 2026 en verder is het accres niet berekend maar vastgezet. Er wordt gewerkt aan een nieuwe stabiele financieringssysteem voor medeoverheden vanaf 2026, waarvoor de minister dit jaar een contourennota aanbiedt aan de Kamer. Hierbij wordt de vergroting van het eigen belastinggebied betrokken.

Woningbouwfonds uit algemene uitkering

Een extra intensivering voor de woningbouw van € 250 miljoen per jaar wordt gekort op de algemene uitkering voor de duur van vier jaar en via twee specifieke uitkeringen (SPUKS) verdeeld over de gemeenten. Het is nog niet duidelijk of na de looptijd van de SPUKS deze gelden weer terugvloeien in het gemeentefonds.

Overige ontwikkelingen

Sociaal domein

Nog steeds speelt bij de Nederlandse gemeenten in financiële zin het sociaal domein een belangrijke rol. De vraag en de zwaarte van de vraag blijven toenemen en/of de lasten dalen minder hard dan geraamd was, terwijl de groei van de vergoeding van het Rijk daarbij achterblijft. De meeste gemeenten hebben al jaren tekorten op dit beleidsterrein en die tekorten zijn in veel gevallen verder opgelopen. Vaak gaat het om openeinderegelingen, waarbij elke burger die aan de voorwaarde(n) voldoet een beroep kan doen op voorzieningen. Sinds de invoering van het vaste abonnementstarief door het Rijk voor de eigen bijdrage in Wmo-voorzieningen, stijgen de aanvragen voor huishoudelijke hulp enorm. Het gevolg is forse financiële tekorten bij de Wmo. Er zijn gemeenten die de financiële tekorten 'oplossen' door het zorgaanbod te beperken, bijvoorbeeld door wachtlijsten te laten ontstaan of door de kaasschaafmethode te hanteren door het aantal uren huishoudelijke zorg te verminderen. Het leidt in ieder geval tot veel maatschappelijke onrust.

Hoewel de taken naar de gemeenten gedecentraliseerd zijn, blijft het Rijk er een sterke bemoeienis mee houden, met soms grote negatieve financiële gevolgen voor de gemeenten. Het bekendste voorbeeld is de invoering van het abonnementstarief bij de Wmo.

De trend is nog steeds zichtbaar dat gemeenten flink interen op de kwaliteit van maatschappelijke dienstverlening, zowel binnen als buiten het sociaal domein. Wij maken ons daar ernstige zorgen om, omdat dit het vertrouwen van inwoners in het openbaar bestuur uitholt.

Covid-19-pandemie

Gemeenten gaan uit van volledige compensatie door het Rijk voor de extra lasten en de derving van inkomsten voor 2022. Gemeenten benoemen het risico ook dit jaar in hun risico-paragraaf. Als blijkt dat in 2022 in realiteit toch nadelige financiële gevolgen worden ondervonden zal dit van invloed zijn op de financiële positie van de gemeenten. De Rijksoverheid heeft gemeenten tot op heden afdoende gecompenseerd voor wegvallende opbrengsten en toenemende kosten als gevolg van corona.

Gemeentefonds

Een andere onzekerheid voor gemeenten zit bij het gemeentefonds. Er lopen al vanaf 2019

onderzoeken naar een nieuwe verdeling van de hele algemene uitkering uit het gemeentefonds. De algemene uitkering is veruit de belangrijkste inkomstenbron van de gemeenten en bedraagt voor 2022 € 30,5 miljard, aflopend naar € 28,1 miljard in 2026. Sinds 2019 zit ook het grootste deel van de rijksvergoeding voor de taken in het sociaal domein in de algemene uitkering. De verdeling van de gelden in de algemene uitkering voor het sociaal domein en voor de overige taken zijn met twee, aparte onderzoeken bekeken. De onderzoeken leverden in eerste instantie resultaten op die niet goed verklaarbaar zijn. Dit heeft tot nieuwe onderzoeken geleid en tot een aangepast voorstel voor de herijking van het gemeentefonds. De Raad voor het Openbaar Bestuur (ROB) heeft in oktober 2021 zijn advies op het aangepaste voorstel gegeven. In dat advies acht de Raad het niet verstandig om het voorstel op deze manier zonder meer in te voeren en stelt daarbij een aantal niet-vrijblijvende randvoorwaarden: meer verantwoording van gemaakte keuzes, meer toetsing aan andere grootheden als financiële draagkracht en regionale welvaart, aanpassing van variabelen in het model die vertekend zijn door peiljaar en methodiek. Verder heeft de Raad geadviseerd om direct na invoering een aantal acties in gang te zetten, met name rondom de bekostiging van het sociaal domein. Ook is naar het oordeel van de Raad (veel) eerder dan in 2027 een evaluatie nodig. Geadviseerd is verder om het ingroeipad, met inachtneming van de randvoorwaarden, beperkt te houden tot 3-jaarlijkse stappen van maximaal € 15 per inwoner. De aanbevelingen van de ROB zijn niet allemaal overgenomen en de herijking wordt per 1 januari 2023 ingevoerd. In de brief van 6 april jl.² is bekend geworden dat het ingroeipad maximaal +/- € 37,50 per inwoner per gemeente bedraagt tot en met 2025. In 2025 zal aan de hand van een evaluatie zal worden besloten over het traject 2026 en verder.

Maar er is ook al jaren een roep om een aanzienlijk hogere bijdrage van het Rijk. In dat verband zijn er ook onderzoeken uitgevoerd, die wijzen op een groeiend beroep op de voorzieningen in het sociaal domein. In reactie daarop heeft het Rijk voor de jaren 2019-2021 in totaal incidenteel € 1 miljard extra middelen beschikbaar gesteld voor de Jeugdzorg. In aanvulling daarop heeft het kabinet in 2022 ook incidenteel € 1,314 miljard extra beschikbaar gesteld aan gemeenten voor de tekorten vanwege de Jeugdzorg. Dat komt bovenop de eerder toegezegde € 300 miljoen voor dat jaar. Gemeenten hebben zich hierbij gecommitteerd aan de invulling van een set aan maatregelen die in 2022 een besparing van € 214 miljoen moeten opleveren. De realiseerbaarheid van deze maatregelen zal de praktijk de komende jaren moeten uitwijzen en maakt onderdeel uit van de Hervormingsagenda. Hierin schuilt echter ook een risico voor de gemeenten. Het nieuwe kabinet zal moeten besluiten over de structurele financiën en noodzakelijke aanpassingen aan het jeugdhulpstelsel om de Jeugdzorg in de toekomst effectief en beheersbaar te houden.

Gemeenschappelijke regelingen

Het overgrote deel van de gemeenschappelijke regelingen in het sociaal domein kampt de afgelopen jaren met stijgende lasten. Hierdoor wordt er steeds meer van de deelnemers gevraagd in de vorm van een hogere bijdrage. Diverse regelingen proberen nog steeds de stijging van de bijdrage te beperken door vergaande bezuinigingen door te voeren. Wanneer deze bezuinigingen niet volledig gerealiseerd worden, zal de bijdrage van de deelnemers alsnog verder oplopen. Als gevolg van de verslechterde financiële positie van de gemeenten is ook een beweging te zien dat gemeenten willen korten op hun bijdragen aan gemeenschappelijke regelingen.

² <https://www.rijksoverheid.nl/binaries/rijksoverheid/documenten/kamerstukken/2022/04/06/kamerbrief-over-invoering-van-de-nieuwe-verdeling-van-het-gemeentefonds/kamerbrief-over-invoering-van-de-nieuwe-verdeling-van-het-gemeentefonds.pdf>

Aantal preventieve gemeenten GW landelijk

Van de 345 gemeenten is er 1 gemeente onder preventief toezicht geplaatst vanwege de financiële positie (12 in 2021), 4 gemeenten zijn onder preventief toezicht geplaatst omdat deze de wettelijke termijn voor indiening van de begroting hebben overschreden (1 in 2021).

Aantal artikel 12 Fvw gemeenten landelijk

Eén gemeente heeft net als voorgaande jaren de artikel 12-status. Voor die gemeente loopt nog een artikel 12-onderzoek op het gebied van het sociaal domein/werk & inkomen. Verder zijn er geen aanvragen ex artikel 12 van de Financiële Verhoudingswet ingediend.

Aantal preventieve gemeenten ARHI landelijk

Op 3 gemeenten is preventief toezicht ingevolge de Wet algemene regels herindeling van toepassing (13 in 2021). Dit betreft de herindeling van de gemeenten Brielle, Hellevoetsluis en Westvoorne.

Aantal preventieve regelingen WGR landelijk

Van de 289 onder toezicht vallende gemeenschappelijke regelingen is er 1 gemeenschappelijke regeling onder preventief toezicht geplaatst vanwege de financiële positie (1 in 2021), 2 gemeenschappelijke regelingen zijn onder preventief toezicht geplaatst omdat deze de wettelijke termijn voor indiening van de begroting hebben overschreden (3 in 2021).

Ontwikkeling belastingopbrengst landelijk

	2022
Aantal gemeenten met een verlaging van de belastingopbrengst	20
Aantal gemeenten met een stijging van de belastingopbrengst met minder dan 2%	109
Aantal gemeenten met een stijging van de belastingopbrengst met meer dan 2% maar minder dan 5%	119
Aantal gemeenten met een stijging van de belastingopbrengst met meer dan 5% maar minder dan 10%	78
Aantal gemeenten met een stijging van de belastingopbrengst met meer dan 10%	17

De cijfers zijn exclusief de 2 nieuwe gemeenten Land van Cuijk en Maashorst in Noord Brabant waarvan de begrotingen pas in 2022 worden vastgesteld.

Ontwikkeling reservepositie landelijk

Nederland totaal	Stand 1/1/2022	% afwijking t.o.v. 2021
Algemene reserve	7.516.884.543	4,0%
Bestemmingsreserves	21.343.452.881	10,9%

Wat opvalt is dat de totale reserves van de gemeenten zijn gestegen. In 2020 en 2021 hebben veel gemeenten door de coronacrisis niet al hun ambities kunnen uitvoeren en zijn er daardoor over het algemeen ruim sluitende jaarrekeningen gepresenteerd wat zijn weerslag heeft gehad op de reserves. Daarnaast zien we dat door de economische groei en vraag op de woningmarkt veel gemeenten de afgelopen jaren positieve resultaten hebben kunnen boeken op de grondexploitaties. Ook heeft de verkoop van Eneco aandelen een aanzienlijke stijging veroorzaakt wat een vertekend beeld geeft. De verkoop van deze aandelen veroorzaakte een flinke daling van structurele dividend inkomsten.

Raming extra middelen Jeugdzorg landelijk

Begroting 2022	Nederland
Hoeveel gemeenten hebben voor 2022 de extra middelen jeugdzorg geraamd?	334
Hoeveel gemeenten hebben voor 2022 de extra middelen jeugdzorg niet geraamd?	9
Hoeveel gemeenten presenteerden een begroting 2022, inclusief de extra middelen jeugdzorg, die structureel en reëel in evenwicht was?	306
Hoeveel gemeenten presenteerden een begroting 2022, inclusief de extra middelen jeugdzorg, die structureel en reëel niet in evenwicht was?	28

Meerjarenraming 2025	Nederland
Hoeveel gemeenten hebben voor 2025 de stelpost extra middelen jeugdzorg geraamd?	313
Hoeveel gemeenten hebben voor 2025 de stelpost extra middelen jeugdzorg niet geraamd?	30
Hoeveel gemeenten presenteerden een meerjarenraming 2025, inclusief de extra middelen jeugdzorg, die structureel en reëel in evenwicht was?	248
Hoeveel gemeenten presenteerden een meerjarenraming 2025, inclusief de extra middelen jeugdzorg, die niet structureel en reëel in evenwicht was?	65
Bij hoeveel gemeenten had de meerjarenraming 2025 nog steeds een positief saldo (€ 0 of hoger), indien de extra middelen jeugdzorg niet geraamd mochten worden?	83
Bij hoeveel gemeenten had de meerjarenraming 2025 een negatief saldo (lager dan € 0), indien de extra middelen jeugdzorg niet geraamd mochten worden?	260

De cijfers zijn exclusief de 2 nieuwe gemeenten Land van Cuijk en Maashorst in Noord-Brabant waarvan de begrotingen pas in 2022 worden vastgesteld.

BZK, VNG en de provinciaal toezichthouders hebben afspraken gemaakt over het gebruik van de bedragen uit de Hervormingsagenda Jeugdzorg van de Commissie van Wijzen. Op basis hiervan konden gemeenten gebruik maken van de mogelijkheid om in de jaarschijven 2023 – 2025 de bedragen structureel als stelpost op te nemen, ondanks dat hierover nog niet is besloten door het Rijk. Vanuit behoedzaamheid geldt hiervoor een maximum van 75% van het deel dat gemeenten op basis van de verdeling zouden krijgen.

Onderzocht is wat de gevolgen van deze afspraak zijn voor de meerjarenraming en dan met name de jaarschijf 2025. Wanneer we deze stelpost in 2025 elimineren, zien we dat het merendeel van de gemeenten in 2025 negatieve cijfers laat zien.

DEEL PER PROVINCIE

Provincie Drenthe

Gemeenten

Waarneembare trends / ontwikkelingen

De begrotingsonderzoeken hebben de zorgen omtrent de financiële positie van de Drentse gemeenten niet weggelaten. Dit ondanks het feit dat alle twaalf Drentse gemeenten erin zijn geslaagd om voor het begrotingsjaar 2022 aan de wettelijke eis van een structureel en reëel sluitende begroting, dan wel meerjarenperspectief te voldoen.

Uit de beoordeling blijkt dat het merendeel van de gemeenten bezuinigingen heeft opgenomen om te kunnen voldoen aan de wettelijke eis van een structureel en reëel sluitende begroting. Sinds de overgang van de taken in het sociaal domein worden gemeenten geconfronteerd met nadelen in het sociaal domein. Bezuinigingen op dit terrein maken onderdeel uit van de ramingen in de Begroting 2022 en de Meerjarenraming 2023 – 2025. Het door het Rijk toekennen van extra middelen voor Jeugdzorg in 2022 en de toezeggingen hierover voor de komende jaren zorgen er naast de positieve ontwikkelingen van het accres voor dat de financiële positie van gemeenten voor het begrotingsjaar 2022 minder onder druk is komen te staan. Ook de doorwerking van de bij de begroting 2021 ingevoerde verhoging van de lokale heffingen met meer dan het inflatiepercentage heeft een positief effect op de begroting 2022. Het merendeel van de gemeenten heeft ook dit jaar besloten om de lokale heffingen met meer dan het inflatiepercentage te laten stijgen. Daarnaast zien we weinig gemeenten die al rekening hebben gehouden met de op handen zijnde herverdeling van het Gemeentefonds in hun begroting vanaf 2023. Verwacht wordt dat de helft van de Drentse gemeenten te maken krijgt met een negatief herverdeeleffect.

Een sluitende begroting en meerjarenperspectief is voor de Drentse gemeenten dan ook een blijvend lastige opgave. Dit wordt mede veroorzaakt door de risico's die gemeenten lopen als gevolg van de gedecentraliseerde taken in het sociaal domein.

Zeven Drentse gemeenten presenteerden een sluitende begroting 2022 en meerjarenbegroting 2023-2025. Vijf gemeenten hebben wel een sluitende begroting maar geen sluitende meerjarenbegroting. Alle twaalf gemeenten hebben de extra middelen Jeugd geraamd. Twee Drentse gemeenten hebben ook zonder de extra middelen Jeugd een sluitende begroting. Het beeld van het meerjarenperspectief is wisselend, vijf gemeenten hebben ondanks het ramen van de extra middelen jeugd geen sluitende meerjarenraming. Slechts één gemeente heeft ook zonder deze extra middelen een sluitende meerjarenraming. Elf gemeenten zouden dus geen sluitend meerjarenperspectief hebben zonder het ramen van deze stelpost.

Preventief toezicht

Op grond van de wettelijke criteria hebben wij vóór 1 januari 2022 alle twaalf gemeenten mededeling gedaan over het toezichtregime ten aanzien van de begroting 2022. Er zijn geen gemeenten onder preventief toezicht geplaatst.

Artikel 12 Fvw

Geen enkele gemeente in Drenthe valt onder artikel 12 en er zijn bij de begroting 2022 ook geen aanvragen ex artikel 12 van de Financiële Verhoudingswet ingediend.

Ontwikkeling belastingopbrengsten

Aantal gemeenten met een verlaging van de belastingopbrengst	0
Aantal gemeenten met een stijging van de belastingopbrengst met minder dan 2%	5
Aantal gemeenten met een stijging van de belastingopbrengst met meer dan 2% maar minder dan 5%	5
Aantal gemeenten met een stijging van de belastingopbrengst met meer dan 5% maar minder dan 10%	2
Aantal gemeenten met een stijging van de belastingopbrengst met meer dan 10%	0

De lastendruk stijgt, maar de stijging varieert. Slechts bij vijf gemeenten is de stijging minder dan 2%. De gemiddelde toename van de belastingopbrengst bedraagt 2,22%. Hierbij is gerekend met de procentuele stijging van de totale opbrengsten van de ozb, de rioolrechten en de afvalstoffenheffingen ten opzichte van 2021.

Vermogenspositie

Drenthe	Stand 1/1/2022	% afwijking t.o.v. 2021
Algemene reserve	160.000.000	20,3%
Bestemmingsreserves	269.000.000	0,0%

De vermogenspositie van de Drentse gemeenten is toegenomen onder andere als gevolg van lagere uitgaven door corona en de gepresenteerde overschotten in de jaarrekening 2020.

Raming extra middelen Jeugdzorg

Begroting 2022	Drenthe
Hoeveel gemeenten hebben voor 2022 de extra middelen jeugdzorg geraamd?	12
Hoeveel gemeenten hebben voor 2022 de extra middelen jeugdzorg niet geraamd?	0
Hoeveel gemeenten presenteerden een begroting 2022, inclusief de extra middelen jeugdzorg, die structureel en reëel in evenwicht was?	12
Hoeveel gemeenten presenteerden een begroting 2022, inclusief de extra middelen jeugdzorg, die structureel en reëel niet in evenwicht was?	0

Meerjarenraming 2025	Drenthe
Hoeveel gemeenten hebben voor 2025 de stelpost extra middelen jeugdzorg geraamd?	12
Hoeveel gemeenten hebben voor 2025 de stelpost extra middelen jeugdzorg niet geraamd?	0
Hoeveel gemeenten presenteerden een meerjarenraming 2025, inclusief de extra middelen jeugdzorg, die structureel en reëel in evenwicht was?	7
Hoeveel gemeenten presenteerden een meerjarenraming 2025, inclusief de extra middelen jeugdzorg, die niet structureel en reëel in evenwicht was?	5
Bij hoeveel gemeenten had de meerjarenraming 2025 nog steeds een positief saldo (€ 0 of hoger), indien de extra middelen jeugdzorg niet geraamd mochten worden?	1
Bij hoeveel gemeenten had de meerjarenraming 2025 een negatief saldo (lager dan € 0), indien de extra middelen jeugdzorg niet geraamd mochten worden?	11

Gemeentelijke herindeling

Er zijn geen Drentse gemeenten betrokken bij een gemeentelijke herindeling

Gemeenschappelijke regelingen

Waarneembare trends / ontwikkelingen

In Drenthe zijn 10 gemeenschappelijke regelingen waar financieel toezicht op wordt gehouden voor het jaar 2022. Wegens het opheffen van een regeling is dat één minder dan over 2021. Net als bij de begrotingen van 2021 zien we dat de gemeenschappelijke regelingen rondom de SW-bedrijven het lastig hebben een reëel structureel sluitende begroting op te stellen. Drie van de vier hebben geen structureel sluitende begroting 2022 en vallen op basis van de meerjarenraming onder repressief toezicht. Gemeenten zoeken naar mogelijkheden om ook daar hun uitgaven te verlagen en dat zien we terug in de begrotingen. Alle gemeenschappelijke regelingen hebben de begrotingen en jaarrekeningen tijdig ingezonden.

Preventief toezicht

Er zijn geen gemeenschappelijke regelingen onder preventief toezicht. Drie regelingen hebben de begroting 2022 - na correctie voor incidentele baten en lasten - niet structureel in evenwicht, maar hebben naar ons oordeel wel in de meerjarenraming, inclusief de doorwerking van de opgenomen taakstellingen, een sluitend perspectief.

Provincie Flevoland

Gemeenten

Waarneembare trends / ontwikkelingen

De gemeenten hebben nog steeds te maken met (vooral) een financiële druk vanuit het sociaal domein. Maar door onder meer de extra vrijgekomen middelen voor (onder meer) de Jeugdzorg en meevallende accessen algemene uitkering (september circulaire), hebben de meeste gemeenten in Flevoland een structureel sluitende (meerjaren)begroting kunnen vaststellen. Verder heeft 1 gemeente haar lokale lasten in grotere mate verhoogd om dit begrotingsevenwicht te bereiken.

Preventief toezicht

Alle gemeenten in Flevoland vallen in 2022 onder repressief toezicht. Er zijn 2 gemeenten van de 6 (vorig jaar nog 4), die extra aandacht binnen het kader van het financieel toezicht krijgen. De intensiteit is afhankelijk van de situatie.

Artikel 12 Fvw

Er zijn geen gemeenten in Flevoland die momenteel vallen onder art. 12 Fvw. De gemeente Lelystad heeft recht op een uitkering "Interdepartementale Commissie Lelystad" (ICL).

Lokale belastingopbrengst

Aantal gemeenten met een verlaging van de belastingopbrengst	0
Aantal gemeenten met een stijging van de belastingopbrengst met minder dan 2%	2
Aantal gemeenten met een stijging van de belastingopbrengst met meer dan 2% maar minder dan 5%	3
Aantal gemeenten met een stijging van de belastingopbrengst met meer dan 5% maar minder dan 10%	1
Aantal gemeenten met een stijging van de belastingopbrengst met meer dan 10%	0

Vermogenspositie

Flevoland	Stand 1/1/2022	% afwijking t.o.v. 2021
Algemene reserve	319.318.000	14,0%
Bestemmingsreserves	491.828.000	10,9%

Raming extra middelen Jeugdzorg

Begroting 2022	Flevoland
Hoeveel gemeenten hebben voor 2022 de extra middelen jeugdzorg geraamd?	5
Hoeveel gemeenten hebben voor 2022 de extra middelen jeugdzorg niet geraamd?	1
Hoeveel gemeenten presenteerden een begroting 2022, inclusief de extra middelen jeugdzorg, die structureel en reëel in evenwicht was?	5
Hoeveel gemeenten presenteerden een begroting 2022, inclusief de extra middelen jeugdzorg, die structureel en reëel niet in evenwicht was?	0

Meerjarenraming 2025	Flevoland
Hoeveel gemeenten hebben voor 2025 de stelpost extra middelen jeugdzorg geraamd?	5
Hoeveel gemeenten hebben voor 2025 de stelpost extra middelen jeugdzorg niet geraamd?	1
Hoeveel gemeenten presenteerden een meerjarenraming 2025, inclusief de extra middelen jeugdzorg, die structureel en reëel in evenwicht was?	5
Hoeveel gemeenten presenteerden een meerjarenraming 2025, inclusief de extra middelen jeugdzorg, die niet structureel en reëel in evenwicht was?	0
Bij hoeveel gemeenten had de meerjarenraming 2025 nog steeds een positief saldo (€ 0 of hoger), indien de extra middelen jeugdzorg niet geraamd mochten worden?	0
Bij hoeveel gemeenten had de meerjarenraming 2025 een negatief saldo (lager dan € 0), indien de extra middelen jeugdzorg niet geraamd mochten worden?	6

Bij alle 6 de gemeenten speelt in financiële zin het sociaal domein (nog steeds) een belangrijkere rol. De tijdelijke extra middelen Jeugdzorg in 2021 en vanaf 2022 (als stelpost structureel geraamd) geven de gemeenten voorlopig meer financiële ruimte. Maar de onzekerheid over enerzijds de definitieve vaststelling vanaf 2023 van deze middelen door de rijksoverheid en de verwachte verlaging van deze extra middelen in het financieel perspectief stelt de gemeenten niet gerust. Met dien verstande dat, ook inclusief de tijdelijke extra middelen Jeugdzorg, de middelen sociaal domein (over het algemeen) nog ontoereikend zijn om de lasten sociaal domein te dekken.

Gemeentelijke herindeling

Er is geen sprake van een gemeentelijke herindeling in Flevoland.

Gemeenschappelijke regelingen

Waarneembare trends / ontwikkelingen

Gezien het beperkt aantal gemeenschappelijke regelingen in Flevoland (3) kan niet worden gesproken over een trend. Er zijn geen bijzondere ontwikkelingen.

Preventief toezicht

In 2022 valt geen van de gemeenschappelijke regelingen onder preventief toezicht.

Provincie Friesland

Gemeenten

Waarneembare trends / ontwikkelingen

De financiële positie van de Friese gemeenten is bij de begroting 2022 voor het eerst in jaren licht verbeterd. Bij 16 gemeenten is de begroting 2022 structureel en reëel in evenwicht (vorig jaar waren dat er nog maar 11). De gemeenten Achtkarspelen en Súdwest-Fryslân herstellen het evenwicht pas in de meerjarenraming 2022-2025.

De verbetering komt met name door de extra gelden Jeugdzorg die gemeenten structureel mochten ramen in hun begroting. Deze afspraken volgen op de arbitrage uitspraak van de Commissie van Wijzen. Voor de meerjarenbegroting 2023-2025 konden gemeenten een stelpost ramen voor Jeugdzorg van 75% van de bedragen uit de Hervormingsagenda Jeugd, vooruitlopend op de structurele bekostiging van het nieuwe kabinet. In Fryslân ramen 15 gemeenten deze stelpost, slechts 3 gemeenten zijn extra behoedzaam en ramen deze bedragen niet.

Uit het regeerakkoord blijkt echter dat het nieuwe kabinet de arbitrage uitspraak niet volledig overneemt. Vanaf 2025 wordt namelijk een extra korting ingeboekt van € 500 miljoen structureel op Jeugdzorg. Dit betekent een groot tekort in de meerjarenraming vanaf 2025 voor de gemeenten. Hierdoor wordt de lichte verbetering van de financiële positie in de meerjarenraming tenietgedaan.

De grootste onzekerheid voor de komende jaren betreft de herijking gemeentefonds die het kabinet vanaf 2023 wil doorvoeren. Veel Friese gemeenten worden namelijk onevenredig hard getroffen door de nieuwe verdeling van het gemeentefonds. De nu voorgestelde herijking leidt tot veel discussie omdat het met name gemeenten met een hoger dan gemiddeld zwakke sociaaleconomische structuur nadelig treft. Daarnaast kent de voorgestelde herijking grote onzekerheden die niet uitlegbaar zijn.

Preventief toezicht

Niet van toepassing. Alle 18 Friese gemeenten vallen voor 2022 onder het normale, repressieve, financieel toezicht.

Artikel 12 Fvw

Er zijn geen Friese gemeenten die artikel 12 steun ontvangen of die hieromtrent een verzoek hebben ingediend.

Gemeentelijke herindeling

De afgelopen jaren zijn er in Fryslân geen gemeentelijke herindelingen meer geweest. De laatste betrof de nieuwe gemeente Noardeast-Fryslân per 1 januari 2019.

Lokale belastingopbrengst

Aantal gemeenten met een verlaging van de belastingopbrengst	2
Aantal gemeenten met een stijging van de belastingopbrengst met minder dan 2%	6
Aantal gemeenten met een stijging van de belastingopbrengst met meer dan 2% maar minder dan 5%	9
Aantal gemeenten met een stijging van de belastingopbrengst met meer dan 5% maar minder dan 10%	1
Aantal gemeenten met een stijging van de belastingopbrengst met meer dan 10%	0

De gemiddelde toename van de belastingopbrengst bedraagt 2,4%, met maar weinig uitschieters. Hierbij is gerekend met de procentuele stijging van de totale opbrengsten 2022 van de ozb, de rioolrechten en de afvalstoffenheffingen ten opzichte van 2021.

Vermogenspositie

Friesland	Stand 1/1/2022	% afwijking t.o.v. 2021
Algemene reserve	267.000.000	23,0%
Bestemmingsreserves	185.000.000	-11,5%

Wanneer we naar de totale omvang van de reserves kijken, dan zien we dat deze het afgelopen jaar met enkele procenten is gestegen. De groei van het vermogen wordt veroorzaakt door incidentele meevallers bij de jaarrekening 2020. Nagenoeg alle Friese gemeenten presenteerden een positief jaarrekeningresultaat. Het totale jaarrekeningsaldo bedroeg € 66 miljoen. Belangrijkste oorzaken van dit positieve saldo zijn het niet volledig benutten van budgetten door Covid-19, winsten in de grondexploitatie en een hogere uitkering van het gemeentefonds. Zonder de genoemde eenmalige voordelen was er provincie breed sprake geweest van een vermogensdaling. Als we kijken naar de lange termijn dan zien we dat door de jarenlange tekorten op het sociaal domein de reservepositie van de Friese gemeenten sterk is gedaald. Men heeft dus aanmerkelijk minder buffers om nieuwe tegenvallers op te vangen.

Raming extra middelen Jeugdzorg

Begroting 2022	Friesland
Hoeveel gemeenten hebben voor 2022 de extra middelen jeugdzorg geraamd?	18
Hoeveel gemeenten hebben voor 2022 de extra middelen jeugdzorg niet geraamd?	0
Hoeveel gemeenten presenteerden een begroting 2022, inclusief de extra middelen jeugdzorg, die structureel en reëel in evenwicht was?	16
Hoeveel gemeenten presenteerden een begroting 2022, inclusief de extra middelen jeugdzorg, die structureel en reëel niet in evenwicht was?	2

Meerjarenraming 2025	Friesland
Hoeveel gemeenten hebben voor 2025 de stelpost extra middelen jeugdzorg geraamd?	15
Hoeveel gemeenten hebben voor 2025 de stelpost extra middelen jeugdzorg niet geraamd?	3
Hoeveel gemeenten presenteerden een meerjarenraming 2025, inclusief de extra middelen jeugdzorg, die structureel en reëel in evenwicht was?	11
Hoeveel gemeenten presenteerden een meerjarenraming 2025, inclusief de extra middelen jeugdzorg, die niet structureel en reëel in evenwicht was?	4
Bij hoeveel gemeenten had de meerjarenraming 2025 nog steeds een positief saldo (€ 0 of hoger), indien de extra middelen jeugdzorg niet geraamd mochten worden?	4
Bij hoeveel gemeenten had de meerjarenraming 2025 een negatief saldo (lager dan € 0), indien de extra middelen jeugdzorg niet geraamd mochten worden?	14

Gemeenschappelijke regelingen

Waarneembare trends / ontwikkelingen

In Fryslân zijn er 10 gemeenschappelijke regelingen (GR'en) waar financieel toezicht op wordt gehouden. Aangezien de (meerjaren)begrotingen van de GR'en structureel en reëel in evenwicht zijn, is voor het jaar 2022 het repressief toezicht op alle GR'en van toepassing. Verder zijn er geen ontwikkelingen.

Preventief toezicht

Niet van toepassing.

Provincie Gelderland

Gemeenten

Waarneembare trends / ontwikkelingen

De financiële situatie van de Gelderse gemeenten is in ieder geval op papier verbeterd. De belangrijkste reden hiervoor is de inzet van de extra middelen voor de Jeugdzorg voor de jaren 2023, 2024 en 2025. Zonder deze stelpost was er sprake geweest van een ander perspectief waarbij er voor 42 van de 51 gemeenten geen sprake was geweest van een sluitend meerjarenperspectief. Als gevolg van de stelpost hebben gemeenten ervoor kunnen kiezen om niet over te gaan tot nieuwe bezuinigingen of hebben ze oudere, minder realistische bezuinigingen kunnen schrappen. In totaal hebben 19 gemeenten gekozen om voor te sorteren op een herverdeling van het gemeentefonds. 17 gemeenten hebben een negatief effect ingecalculeerd. In totaal zijn er 26 gemeenten die bij de huidige stand van zaken een negatief effect van de herverdeling mogen

verwachten. 2/3 van de Gelderse gemeenten heeft zodoende deze begroting voorzorgsmaatregelen genomen om ervoor te zorgen dat ze ook na de herverdeling financieel gezond blijven.

Preventief toezicht

Het gevolg is dat er geen gemeenten onder preventief toezicht zijn gesteld vanwege hun financiële situatie. Voor de gemeenten Westervoort en Brummen betekent dit dat ze in 2022 niet meer onder preventief toezicht staan, zoals in 2021 wel het geval was.

Artikel 12 Fvw

Er zijn geen Gelderse gemeenten die op basis van artikel 12 Fvw onder toezicht staan.

Lokale belastingopbrengst

Aantal gemeenten met een verlaging van de belastingopbrengst	3
Aantal gemeenten met een stijging van de belastingopbrengst met minder dan 2%	11
Aantal gemeenten met een stijging van de belastingopbrengst met meer dan 2% maar minder dan 5%	23
Aantal gemeenten met een stijging van de belastingopbrengst met meer dan 5% maar minder dan 10%	11
Aantal gemeenten met een stijging van de belastingopbrengst met meer dan 10%	3

De lokale belastingopbrengst is net als de voorgaande jaren gestegen. In totaal is de stijging 3,1%. In totaal is de OZB gemiddeld met 3,2% gestegen, de afvalstoffenheffing met 3% en de rioolheffing met 2,9%.

Vermogenspositie

Gelderland	Stand 1/1/2022	% afwijking t.o.v. 2021
Algemene reserve	876.000.000	14,7%
Bestemmingsreserves	1.330.000.000	6,6%

Wat opvalt is dat de totale reserves van de gemeenten omhoog gaan. Over 2020 en 2021 hebben veel gemeenten door corona minder geld kunnen uitgeven. Vanwege de economische groei en vraag op de woningmarkt, hebben ook veel gemeenten de afgelopen jaren positieve resultaten kunnen boeken op de grondexploitatie. De totale omvang van de algemene reserves is dan ook gestegen van € 764 miljoen in 2021 naar € 876 miljoen in 2022 (+14,7%). De bestemmingsreserves worden verwacht te stijgen van € 1.248 miljoen in 2021 naar € 1.330 miljoen in 2022 (+6,6%).

Raming extra middelen Jeugdzorg

Begroting 2022	Gelderland
Hoeveel gemeenten hebben voor 2022 de extra middelen jeugdzorg geraamd?	51
Hoeveel gemeenten hebben voor 2022 de extra middelen jeugdzorg niet geraamd?	0
Hoeveel gemeenten presenteerden een begroting 2022, inclusief de extra middelen jeugdzorg, die structureel en reëel in evenwicht was?	48
Hoeveel gemeenten presenteerden een begroting 2022, inclusief de extra middelen jeugdzorg, die structureel en reëel niet in evenwicht was?	3

Meerjarenraming 2025	Gelderland
Hoeveel gemeenten hebben voor 2025 de stelpost extra middelen jeugdzorg geraamd?	43
Hoeveel gemeenten hebben voor 2025 de stelpost extra middelen jeugdzorg niet geraamd?	8
Hoeveel gemeenten presenteerden een meerjarenraming 2025, inclusief de extra middelen jeugdzorg, die structureel en reëel in evenwicht was?	35
Hoeveel gemeenten presenteerden een meerjarenraming 2025, inclusief de extra middelen jeugdzorg, die niet structureel en reëel in evenwicht was?	8
Bij hoeveel gemeenten had de meerjarenraming 2025 nog steeds een positief saldo (€ 0 of hoger), indien de extra middelen jeugdzorg niet geraamd mochten worden?	9
Bij hoeveel gemeenten had de meerjarenraming 2025 een negatief saldo (lager dan € 0), indien de extra middelen jeugdzorg niet geraamd mochten worden?	42

Gemeentelijke herindeling

In Gelderland lopen momenteel geen herindelingstrajecten, waardoor ook de gemeenten Scherpenzeel en Barneveld in 2022 niet meer onder preventief toezicht staan.

Gemeenschappelijke regelingen

Waarneembare trends / ontwikkelingen

Er zijn geen noemenswaardige ontwikkelingen of trends te herkennen op basis van de begroting 2022-2025.

Preventief toezicht

Alle 43 gemeenschappelijke regelingen van Gelderland zijn onder repressief toezicht gelaten voor 2022.

Provincie Groningen

Gemeenten

Waarneembare trends / ontwikkelingen

Het algemene beeld van de gemeentebegrotingen in de provincie Groningen is onveranderd zorgelijk. Deze zorgen komen hoofdzakelijk voort uit de tekorten op het sociaal domein. Slechts de extra middelen Jeugdzorg en het uitstel van de opschalingskorting zorgen er voor dat gemeenten een sluitende begroting kunnen presenteren. Daarnaast vinden nog de nodige ombuigingen plaats. De bezuinigingen betreffen het totale gemeentelijk beleid: bestaand beleid, ambities en verhoging van

inkomsten. De bezuinigingen komen bovenop de eerdere bezuinigingsrondes. Het zal voor de gemeenten een uitdaging zijn de ombuigingen ook daadwerkelijk in te vullen. Vanuit het financieel toezicht zal de voortgang hiervan nauwlettend worden gevolgd.

Ter overbrugging naar de daadwerkelijke invulling van de maatregelen hebben veel gemeenten een beroep moeten doen op de reserves. Deze waren in voorgaande jaren over de gehele linie tot een minimaal niveau afgenomen. Voor 2022 wordt weer een stijging van het eigen vermogen voorzien. Indien er niets wijzigt aan de financieringswijze van de gemeenten en de bijdrage Jeugdzorg niet structureel wordt zal de volgende onontkoombare stap de afbraak van voorzieningen (moeten) zijn. De blik is thans gericht op een nieuw kabinet dat de noden van de gemeenten onderkend en daar navenant naar handelt. Daartoe hebben de diverse gremia inmiddels deze noden bij het rijk - nadrukkelijk- onder de aandacht gebracht. De nu voorliggende voorgenomen herverdeling van het gemeentefonds zal bij veel Groninger gemeenten leiden tot een substantiële daling van de algemene uitkering. Dit zal de toch al zwakke financiële situatie zorgwekkend verslechteren.

Preventief toezicht

Binnen de provincie Groningen zijn tien gemeenten. Alle gemeenten staan onder het repressieve begrotingstoezicht. Van de tien gemeenten hebben negen een structureel sluitende begroting voor het jaar 2022 gepresenteerd. Bij één gemeente wordt het structureel evenwicht binnen de meerjarenraming hersteld.

Artikel 12 Fvw

In de provincie Groningen zijn geen artikel 12 gemeenten.

Lokale belastingopbrengst

Aantal gemeenten met een verlaging van de belastingopbrengst	0
Aantal gemeenten met een stijging van de belastingopbrengst met minder dan 2%	2
Aantal gemeenten met een stijging van de belastingopbrengst met meer dan 2% maar minder dan 5%	6
Aantal gemeenten met een stijging van de belastingopbrengst met meer dan 5% maar minder dan 10%	2
Aantal gemeenten met een stijging van de belastingopbrengst met meer dan 10%	0

Vermogenspositie

Groningen	Stand 1/1/2022	% afwijking t.o.v. 2021
Algemene reserve	150.376.000	52,2%
Bestemmingsreserves	348.715.000	24,8%

De vermogenspositie laat na enkele jaren met een dalende trend waarbij het niveau tot een minimum was gezakt nu een stijgende lijn zien.

Raming extra middelen Jeugdzorg

Begroting 2022	Groningen
Hoeveel gemeenten hebben voor 2022 de extra middelen jeugdzorg geraamd?	9
Hoeveel gemeenten hebben voor 2022 de extra middelen jeugdzorg niet geraamd?	1
Hoeveel gemeenten presenteerden een begroting 2022, inclusief de extra middelen jeugdzorg, die structureel en reëel in evenwicht was?	9
Hoeveel gemeenten presenteerden een begroting 2022, inclusief de extra middelen jeugdzorg, die structureel en reëel niet in evenwicht was?	0

Meerjarenraming 2025	Groningen
Hoeveel gemeenten hebben voor 2025 de stelpost extra middelen jeugdzorg geraamd?	9
Hoeveel gemeenten hebben voor 2025 de stelpost extra middelen jeugdzorg niet geraamd?	1
Hoeveel gemeenten presenteerden een meerjarenraming 2025, inclusief de extra middelen jeugdzorg, die structureel en reëel in evenwicht was?	8
Hoeveel gemeenten presenteerden een meerjarenraming 2025, inclusief de extra middelen jeugdzorg, die niet structureel en reëel in evenwicht was?	1
Bij hoeveel gemeenten had de meerjarenraming 2025 nog steeds een positief saldo (€ 0 of hoger), indien de extra middelen jeugdzorg niet geraamd mochten worden?	3
Bij hoeveel gemeenten had de meerjarenraming 2025 een negatief saldo (lager dan € 0), indien de extra middelen jeugdzorg niet geraamd mochten worden?	7

De uitvoering van de taken als gevolg van de decentralisatie van het sociaal domein drukt sinds 2015 zwaar op de begroting van de Groninger gemeenten. De rijksbijdrage inclusief jaarlijkse korting zorgt voor tekorten bij de uitvoering van deze taken. Om met een sluitende begroting te kunnen blijven werken bezuinigen gemeenten ook op andere gemeentelijke taakvelden. Zoals al enige jaren blijkt wordt de door het rijk geprognosticeerde efficiëncyslag slechts gedeeltelijk gerealiseerd. Hiernaast zijn de maatschappelijke effecten van de bezuinigingen groot.

De provincie Groningen heeft tien gemeenten. Voor alle gemeenten geldt dat het begrotingsjaar 2022 structureel en reëel sluitend is. Slechts één gemeente heeft geen sluitende meerjarenraming. Door één gemeente is geen gebruik gemaakt van de stelpost Jeugdzorg. Bij de negen gemeenten die extra middelen Jeugdzorg hebben ingezet zijn zes gemeenten die hierdoor het negatieve structurele saldo hebben omgebogen naar een positief saldo en is preventief toezicht voorkomen. Het is niet te zeggen of deze zes gemeenten zonder de stelpost preventief waren geworden omdat ze anders wellicht aanvullende taakstellingen zouden hebben opgenomen.

Gemeentelijke herindeling

Voor het jaar 2022 is geen sprake van gemeentelijke herindeling.

Gemeenschappelijke regelingen

Waarneembare trends / ontwikkelingen

Als gevolg van de herindeling in de afgelopen jaren is ook het aantal gemeenschappelijke regelingen gedaald. De financiering van de gemeenschappelijke regelingen is verzekerd door deelneming van de gemeenten. Er zijn geen noemenswaardige risico's.

Preventief toezicht

Er staan geen gemeenschappelijke regelingen onder preventief toezicht.

Provincie Limburg

Gemeenten

Waarneembare trends / ontwikkelingen

De moeilijke financiële positie van veel Limburgse gemeenten vraagt en krijgt veel aandacht. De Limburgse gemeenten worstelen vooral met de tekorten die ontstaan bij de taken in het sociale domein. Financiële problemen zijn ook ontstaan doordat gemeenten vanaf 2023 rekening (moeten) houden met nadelen door een nieuwe verdeling van de algemene uitkering.

Gemeenten verkeren ook in onzekerheid over wat de COVID-19-pandemie voor hun begroting 2022 gaat betekenen. Meestal hebben ze hun ramingen er niet voor aangepast. Ze gaan er veelal vanuit dat de Rijkscompensatie ook in 2022 toereikend zal zijn om de extra lasten en verlies aan baten op te vangen. Wel zien ze COVID-19 als risico, waardoor ze ook in hun weerstandsvermogen bedragen opzij zetten.

Wij constateren dat de financiële problemen soms zo groot zijn dat de bestuurskracht van gemeenten in het geding komt.

Landelijk zal er een structurele oplossing moeten komen voor de tekorten die de uitvoering van de taken in het sociaal domein opleveren.

Landelijk zal er ook een goede vorm moeten worden gevonden voor de invoering van een nieuw verdeelmodel voor de algemene uitkering uit het gemeentefonds. Er zal eerst een structurele oplossing voor de tekorten in het sociaal domein moeten zijn, voordat met een herverdeling van de algemene uitkering kan worden begonnen. En ook dan zal de invoering geleidelijk moeten verlopen en zullen gemeenten met grote herverdeelnadelen extra middelen moeten krijgen om de aanpassing in de tijd te kunnen overbruggen.

Ondanks bovengenoemde financiële problemen hebben alle Limburgse gemeenten er bewust voor gekozen een begroting 2022 en meerjarenraming 2023-2025 op en vast te stellen en aan te bieden, die voldoet aan de eisen om repressief toezicht te krijgen.

Dat betekent dat één of meer jaren in de reeks 2022-2025 een structureel en reëel evenwicht / overschot laten zien en dat de termijnen voor vaststelling en inzending van de jaarrekening 2020 en de begroting 2022-2025 zijn nageleefd.

Om structureel en reëel evenwicht te bereiken zijn er vaak ingrijpende maatregelen genomen. Bezuinigingen, taakstellingen, belastingverhogingen, inzet van reserves, meer grip op en sturing van de taken in het sociaal domein door anders organiseren van de taken, actief grondbeleid, aanpassen administratieve regels e.d.

Op deze wijze zijn lasten verlaagd en baten verhoogd, maar lopen de gemeenten ook extra risico's.

Preventief toezicht

Voor 2022 staan er geen gemeenten onder het preventieve toezicht.

Artikel 12 Fvw

Geen enkele Limburgse gemeente krijgt artikel 12 steun en er zijn ook geen verzoeken voor artikel 12 steun ingediend.

Lokale belastingopbrengst

Aantal gemeenten met een verlaging van de belastingopbrengst	1
Aantal gemeenten met een stijging van de belastingopbrengst met minder dan 2%	10
Aantal gemeenten met een stijging van de belastingopbrengst met meer dan 2% maar minder dan 5%	14
Aantal gemeenten met een stijging van de belastingopbrengst met meer dan 5% maar minder dan 10%	4
Aantal gemeenten met een stijging van de belastingopbrengst met meer dan 10%	2

Vermogenspositie

Limburg	Stand 1/1/2022	% afwijking t.o.v. 2021
Algemene reserve	493.514.713	-4,5%
Bestemmingsreserves	708.540.490	0,3%

Raming extra middelen Jeugdzorg

Begroting 2022	Limburg
Hoeveel gemeenten hebben voor 2022 de extra middelen jeugdzorg geraamd?	30
Hoeveel gemeenten hebben voor 2022 de extra middelen jeugdzorg niet geraamd?	1
Hoeveel gemeenten presenteerden een begroting 2022, inclusief de extra middelen jeugdzorg, die structureel en reëel in evenwicht was?	27
Hoeveel gemeenten presenteerden een begroting 2022, inclusief de extra middelen jeugdzorg, die structureel en reëel niet in evenwicht was?	3

Meerjarenraming 2025	Limburg
Hoeveel gemeenten hebben voor 2025 de stelpost extra middelen jeugdzorg geraamd?	30
Hoeveel gemeenten hebben voor 2025 de stelpost extra middelen jeugdzorg niet geraamd?	1
Hoeveel gemeenten presenteerden een meerjarenraming 2025, inclusief de extra middelen jeugdzorg, die structureel en reëel in evenwicht was?	27
Hoeveel gemeenten presenteerden een meerjarenraming 2025, inclusief de extra middelen jeugdzorg, die niet structureel en reëel in evenwicht was?	3
Bij hoeveel gemeenten had de meerjarenraming 2025 nog steeds een positief saldo (€ 0 of hoger), indien de extra middelen jeugdzorg niet geraamd mochten worden?	10
Bij hoeveel gemeenten had de meerjarenraming 2025 een negatief saldo (lager dan € 0), indien de extra middelen jeugdzorg niet geraamd mochten worden?	21

Gemeentelijke herindeling

Geen enkele Limburgse gemeente is betrokken bij een herindeling.

Gemeenschappelijke regelingen

Waarneembare trends / ontwikkelingen

Voor de begroting 2022 komen op basis van de wettelijke inzendtermijn voor de jaarrekening 2020 en de begroting 2022, alle 26 gemeenschappelijke regelingen in aanmerking voor repressief toezicht. Bij 2 gemeenschappelijke regelingen was een kleine overschrijding van de termijn van de jaarrekening 2020. Bij één gemeenschappelijke regeling had men zich vergist met de inzendtermijn en bij de andere gemeenschappelijke regeling met het aanleveren van de controleverklaring en de interne review door de accountant. Gedeputeerde Staten heeft hier geen consequenties aan verbonden.

Ook bij de gemeenschappelijke regelingen wordt de financiële positie beoordeeld. Daar wordt ook gekeken naar de uitgangspunten die de gemeenschappelijke regelingen hanteren en welke risico's de gemeenschappelijke regelingen lopen.

Bij alle gemeenschappelijke regelingen was er sprake van een sluitende begroting. Bij veel gemeenschappelijke regelingen is de buffer (algemene reserve) de laatste jaren afgenomen. Daarnaast geven de deelnemende gemeenten steeds vaker aan dat ze de weerstandscapaciteit niet verder gaan aanvullen omdat zij als deelnemende gemeenten toch altijd verantwoordelijk zijn voor eventuele tekorten bij de gemeenschappelijke regelingen waar ze aan deelnemen.

Bij acht gemeenschappelijke regelingen die zich met de uitvoering van de Wsw bezighouden, is te zien dat er door de invoering van de Participatiewet per 2015, grote veranderingen zijn opgetreden; inhoudelijk, organisatorisch en financieel. Dit zorgt voor een groot transitieproces dat naast kansen ook de nodige risico's en problemen oplevert. Volgens de vastgestelde en ingestuurde begrotingen vanaf 2015 zijn de Wsw-bedrijven hiermee bezig en leveren de gemeenten daarvoor hun inhoudelijke en financiële bijdragen. De begrotingen 2022 en de meerjarenramingen 2023-2025 bevatten echter nog steeds onzekerheden.

In het algemeen is te zien dat de tot en met 2020 oplopende korting op de rijksbijdrage voor elke geplaatste Wsw-er de tekorten laat oplopen. De daling van het aantal Wsw-ers door de beëindiging van de instroom vanaf 2015 noodzaakt de Wsw-bedrijven hun organisatie aan te passen. In het algemeen stoten de Wsw-bedrijven werkzaamheden af om zo de risico's te beperken. Gestreefd wordt naar een maximale detachering van de Wsw-ers bij reguliere bedrijven. Voor Wsw-ers die op beschut werk zijn aangewezen worden aparte organisatievormen gecreëerd: bij de gemeenten zelf (WAA Venlo en Vidar) of bij de gemeenschappelijke regeling (WOZL). De Wsw-ers bij WOZL die gedetacheerd kunnen worden, vallen nu onder de gemeenschappelijke regeling: Het Werkgeversservicepunt Parkstad.

De oplopende korting op de rijksbijdrage per Wsw-er doet de efficiencyvoordelen van alle organisatorische aanpassingen tot nu toe teniet. Dat betekent dat de tekorten bij de Wsw-bedrijven tot en met 2020 zijn opgelopen. Vanaf de begroting 2021 en meerjarenraming 2022-2024 ramen veel Wsw-bedrijven een omslagpunt.

De tekorten worden voor een groot deel door bijdragen van de gemeentelijke deelnemers gedekt. Bij een aantal Wsw-bedrijven worden tekorten ook met onttrekkingen aan eigen reserves gedekt. In het algemeen is te zien dat de deelnemers bereid blijven hun bijdragen te leveren voor een sluitende exploitatie van de Wsw-bedrijven.

Preventief toezicht

Voor 2022 staan er geen gemeenschappelijke regelingen onder het preventieve toezicht.

Provincie Noord-Brabant

Gemeenten

Waarneembare trends / ontwikkelingen

De begrotingen van de Brabantse gemeenten zijn onderzocht volgens een methode van risicogericht en proportioneel financieel toezicht. Bij deze methode wordt op basis van eerst een toetspuntenlijst (beperkt onderzoek van de begroting) bepaald welke gemeenten verder (uitgebreid) onderzocht worden en voor welke gemeenten verder onderzoek achterwege blijft.

52 van de 54 gemeenten hebben naar het oordeel van GS een structureel en reëel sluitende begroting 2022. Bij 2 gemeenten is de vorm van toezicht bepaald op basis van structureel en reëel evenwicht in het laatste jaar van de meerjarenraming. Met ingang van 1 januari 2022 zijn de nieuwe gemeenten Land van Cuijk en Maashorst gevormd. De begrotingen van deze nieuwe gemeenten worden pas tegen het einde van het 1^e kwartaal 2022 ingezonden en maken daarom geen onderdeel uit van deze rapportage.

Bij de begroting 2021 was de vorm van toezicht bij 37 gemeenten (61%) bepaald op basis van een structureel en reëel sluitende begroting 2021. Nu hebben 52 gemeenten (96%) een structureel en reëel sluitend begrotingsjaar 2022. 2 gemeenten (4%) herstellen het structureel en reëel begrotingsevenwicht in uiterlijk de laatste jaarschijf van de meerjarenraming (2025). Vorig jaar was dat bij 23 gemeenten (38%) het geval.

Het extreem hoge percentage (96%) structureel en reëel sluitende begrotingen 2022 is met name het gevolg van de € 1,3 miljard extra toegekende middelen Jeugdzorg. Hoewel de gemeenten natuurlijk blij waren met deze extra middelen, kwam deze toezegging in een vrij laat stadium van het begrotingsproces. Veel gemeenten hadden daardoor onvoldoende tijd om op basis van deze extra middelen Jeugdzorg beleidswijzigingen door te voeren. Het maken van echte structurele keuzes werd ook nog eens gehinderd door het feit, dat de extra middelen Jeugdzorg alleen voor 2022, dus eenmalig zijn toegekend. Tot slot speelt nog mee, dat de begrotingen 2022 slechts in beperkte mate nieuw beleid bevatten, omdat er in maart 2022 gemeenteraadsverkiezingen zijn. Het resultaat van dit alles is, dat er bij veel gemeenten sprake is van een fors positief begrotingssaldo 2022. Wij zien dan ook veel (hoge) stortingen in de algemene reserve om de extra middelen Jeugdzorg even 'te parkeren'.

Het groot aantal structureel en reëel sluitende begrotingen 2022 door de extra middelen Jeugdzorg maakt duidelijk, dat de zorgelijke financiële positie grotendeels veroorzaakt werd door de tekorten bij Jeugdzorg. Voor 2022 zijn deze problemen opgelost, maar het nieuwe kabinet moet nog een besluit nemen over de continuering van de extra middelen Jeugdzorg. Wanneer de extra middelen Jeugdzorg niet structureel toegekend worden vanaf 2023, leidt dit bij 50% van de gemeenten tot een meerjarenraming die niet structureel en reëel in evenwicht is. Verder op in deze rapportage zijn bij het onderdeel Sociaal Domein gedetailleerde cijfers opgenomen.

Preventief toezicht

Met ingang van 1 januari 2022 zijn de nieuwe gemeenten Land van Cuijk en Maashorst gevormd. De nieuwe raden stellen de begroting 2022 vast. Dit kunnen zij pas na 1 januari 2022 doen waardoor zij de begroting 2022 niet tijdig in kunnen zenden. Beide gemeenten staan voor het begrotingsjaar 2022 onder preventief toezicht wegens overschrijding van de inzendtermijn van de begroting 2022.

Artikel 12 Fvw

Geen enkele gemeente in Noord-Brabant valt onder artikel 12. Er zijn ook geen nieuwe artikel 12 aanvragen ingediend.

Lokale belastingopbrengst

Aantal gemeenten met een verlaging van de belastingopbrengst	3
Aantal gemeenten met een stijging van de belastingopbrengst met minder dan 2%	22
Aantal gemeenten met een stijging van de belastingopbrengst met meer dan 2% maar minder dan 5%	15
Aantal gemeenten met een stijging van de belastingopbrengst met meer dan 5% maar minder dan 10%	13
Aantal gemeenten met een stijging van de belastingopbrengst met meer dan 10%	1

De cijfers zijn exclusief de 2 nieuwe gemeenten Land van Cuijk en Maashorst waarvan de begrotingen pas in 2022 worden vastgesteld. Bij 51 van de 54 gemeenten is sprake van een stijging van de lokale lasten. In 3 gemeenten was er sprake van een daling van de lokale lasten ten opzichte van 2021.

In Oisterwijk stijgen de lokale lasten met ruim 23%.

Vermogenspositie

Noord Brabant	Stand 1/1/2022	% afwijking t.o.v. 2021
Algemene reserve	1.266.677.874	-1,9%
Bestemmingsreserves	2.496.433.922	-1,1%

De algemene reserves (exclusief Land van Cuijk en Maashorst) bedragen in Noord-Brabant € 1.266.677.874. Dit is een afname van 1,9% ten opzichte van de begroting 2021. De bestemmingsreserves bedragen in Noord-Brabant € 2.496.433.922. Dit is een afname van 1,1% ten opzichte van de begroting 2021.

Raming extra middelen Jeugdzorg

Begroting 2022	NB
Hoeveel gemeenten hebben voor 2022 de extra middelen jeugdzorg geraamd?	51
Hoeveel gemeenten hebben voor 2022 de extra middelen jeugdzorg niet geraamd?	3
Hoeveel gemeenten presenteerden een begroting 2022, inclusief de extra middelen jeugdzorg, die structureel en reëel in evenwicht was?	49
Hoeveel gemeenten presenteerden een begroting 2022, inclusief de extra middelen jeugdzorg, die structureel en reëel niet in evenwicht was?	2

Meerjarenraming 2025	NB
Hoeveel gemeenten hebben voor 2025 de stelpost extra middelen jeugdzorg geraamd?	49
Hoeveel gemeenten hebben voor 2025 de stelpost extra middelen jeugdzorg niet geraamd?	5
Hoeveel gemeenten presenteerden een meerjarenraming 2025, inclusief de extra middelen jeugdzorg, die structureel en reëel in evenwicht was?	44
Hoeveel gemeenten presenteerden een meerjarenraming 2025, inclusief de extra middelen jeugdzorg, die niet structureel en reëel in evenwicht was?	5
Bij hoeveel gemeenten had de meerjarenraming 2025 nog steeds een positief saldo (€ 0 of hoger), indien de extra middelen jeugdzorg niet geraamd mochten worden?	27
Bij hoeveel gemeenten had de meerjarenraming 2025 een negatief saldo (lager dan € 0), indien de extra middelen jeugdzorg niet geraamd mochten worden?	27

De cijfers zijn exclusief de 2 nieuwe gemeenten Land van Cuijk en Maashorst waarvan de begrotingen pas in 2022 worden vastgesteld.

Gemeentelijke herindeling

De gemeente Uden en Landerd zijn per 1 januari 2022 gefuseerd tot de nieuwe gemeente Maashorst. De gemeenten Boxmeer, Cuijk, Grave, Mill en Sint Hubert en Sint Anthonis zijn per 1 januari 2022 gefuseerd tot de nieuwe gemeente Land van Cuijk.

Verder lopen er op dit moment geen herindelingstrajecten.

Gemeenschappelijke regelingen

Waarneembare trends / ontwikkelingen

Over de gemeenschappelijke regelingen zijn geen bijzonderheden te vermelden.

Preventief toezicht

BGTS Baarle staat voornamelijk onder preventief toezicht wegens het overschrijden van de inzendtermijn van de begroting 2022. Overigens is het op dit moment nog niet duidelijk of gedeputeerde staten van Noord-Brabant wel het financieel toezicht uitoefent op deze grensoverschrijdende (Benelux)samenwerking.

Provincie Noord-Holland

Gemeenten

Vanaf 1 januari 2022 telt Noord-Holland 45 gemeenten, echter vanaf 24 maart 2022 fuseert Amsterdam met Weesp en blijven er in totaal 44 gemeenten over. (Dit verslag betreft dus 45 gemeenten: inclusief Weesp)

Waarneembare trends / ontwikkelingen

In Noord-Holland ervaren de meeste gemeenten nog steeds grote financiële druk ondanks de tijdelijke financiële verlichting vanuit de september-circulaire. Een paar gemeenten zullen fors moeten inleveren als de herijking algemene uitkering, zoals die nu voorstaat, is ingevoerd.

De gemeenten die een structureel sluitende begroting 2022 gepresenteerd hebben, zijn hierin geslaagd veelal zonder bezuinigingen. De bezuinigingen die wel zijn doorgevoerd hebben meestal betrekking op het sociaal domein. De gemeenten die de begroting voor 2022 niet structureel sluitend hebben ingediend, presenteren wel een sluitend geheel in 2025.

De onduidelijkheid over de lastendruk die voor de gemeenten zal ontstaan vanuit de ontwikkelingen op het terrein van bijvoorbeeld klimaat, duurzaamheid, energietransitie en omgevingswet, geeft de verwachting dat het voorlopig nog wel roerig zal blijven in de wereld van de gemeentelijke financiën

Preventief toezicht

Noord-Holland kent voor 2022 2 preventieve gemeenten op basis van de Gemeentewet (Dijk en Waard en Purmerend).

Artikel 12 Fvw

Noord-Holland heeft geen artikel 12 gemeenten.

Lokale belastingopbrengst

Aantal gemeenten met een verlaging van de belastingopbrengst	2
Aantal gemeenten met een stijging van de belastingopbrengst met minder dan 2%	21
Aantal gemeenten met een stijging van de belastingopbrengst met meer dan 2% maar minder dan 5%	12
Aantal gemeenten met een stijging van de belastingopbrengst met meer dan 5% maar minder dan 10%	10
Aantal gemeenten met een stijging van de belastingopbrengst met meer dan 10%	0

Het gaat voor 2022 in totaal om 45 Noord-Hollandse gemeenten. Bijna de helft (21) kan volstaan met een verhoging van de belastingopbrengst die minder is dan 2%. Een twaalfstal gemeenten heeft een verhoging nodig van 2% tot 5%. Tien gemeenten zien zich genoodzaakt tot een verhoging van 5% - 10%. Geen enkele gemeente heeft boven de 10% moeten verhogen om de exploitatie in evenwicht te kunnen houden. Twee gemeenten hebben de belastingopbrengst kunnen verlagen; bij de ene gemeente gaat het om het minimale bedrag van € 2,- ivm lagere afvalstoffenheffing. Gemeente Weesp heeft de lokale heffingen geharmoniseerd met Amsterdam, waar in maart 2022 mee gefuseerd wordt. Het Amsterdam OZB-tarief is substantieel lager dan het Weesper tarief. In het Bestuurlijk Akkoord Weesp - Amsterdam is als uitgangspunt opgenomen, dat er in 2022 voor Weesper woningeigenaren en huurders netto een verlaging van de woonlasten zal zijn.

Vermogenspositie

Noord-Holland	Stand 1/1/2022	% afwijking t.o.v. 2021
Algemene reserve	1.029.810.956	-0,6%
Bestemmingsreserves	8.047.134.469	-10,3%

Bij de Noord-Hollandse gemeenten ontwikkelt de reservepositie zich als volgt: betreffende de algemene reserve zijn 25 gemeenten in percentage - ten opzichte van 2021 - omlaag gegaan. De hoogte van dit percentage varieert van -1% naar -35%. Verklaring hiervoor o.a. is het feit dat in veel gemeenten de kosten van de Jeugdzorg nog steeds grote druk op de algemene reserve legt. Er is echter één uitschieter: deze gemeente heeft de algemene reserve zien dalen met zelfs 71%, niet alleen door de negatieve resultaten van de afgelopen jaren maar ook door een nieuw opgesteld personeelsplan waar veel geld bij moest. Daar staat tegenover dat bij 3 gemeenten niets wijzigt en bij 17 gemeenten de algemene reserve nu hoger geraamd is. Ook hier een duidelijk afgetekend verschil; de percentages lopen uiteen van 1% verhoging tot 54%. Verklaring hiervoor is dat veel gemeenten door de ruime bijdrage van het Rijk voor coronakosten en het niet kunnen uitvoeren van werkzaamheden door corona een (goed) sluitende jaarrekening 2020 hadden. Maar ook trekt bij een aantal gemeenten de grondexploitatie weer aan.

De percentages bij de bestemmingsreserves zien er als volgt uit: 9 gemeenten zien hun bestemmingsreserves stijgen en 1 blijft hetzelfde. Van 35 gemeenten daalde de bestemmingsreserves. Ondanks de corona crisis zijn de meeste geplande werkzaamheden van de gemeenten gewoon door gegaan.

Raming extra middelen Jeugdzorg

Begroting 2022	NH
Hoeveel gemeenten hebben voor 2022 de extra middelen jeugdzorg geraamd?	44
Hoeveel gemeenten hebben voor 2022 de extra middelen jeugdzorg niet geraamd?	0
Hoeveel gemeenten presenteerden een begroting 2022, inclusief de extra middelen jeugdzorg, die structureel en reëel in evenwicht was?	37
Hoeveel gemeenten presenteerden een begroting 2022, inclusief de extra middelen jeugdzorg, die structureel en reëel niet in evenwicht was?	7

Meerjarenraming 2025	NH
Hoeveel gemeenten hebben voor 2025 de stelpost extra middelen jeugdzorg geraamd?	41
Hoeveel gemeenten hebben voor 2025 de stelpost extra middelen jeugdzorg niet geraamd?	3
Hoeveel gemeenten presenteerden een meerjarenraming 2025, inclusief de extra middelen jeugdzorg, die structureel en reëel in evenwicht was?	34
Hoeveel gemeenten presenteerden een meerjarenraming 2025, inclusief de extra middelen jeugdzorg, die niet structureel en reëel in evenwicht was?	10
Bij hoeveel gemeenten had de meerjarenraming 2025 nog steeds een positief saldo (€ 0 of hoger), indien de extra middelen jeugdzorg niet geraamd mochten worden?	10
Bij hoeveel gemeenten had de meerjarenraming 2025 een negatief saldo (lager dan € 0), indien de extra middelen jeugdzorg niet geraamd mochten worden?	34

Nog steeds is het sociaal domein het zorgenkindje van de gemeenten in Noord-Holland. Net als vorig jaar blijven de lasten stijgen of dalen ze minder hard dan geraamd was. Ook de lasten voor het onderdeel Huishoudelijke Hulp loopt bij sommige gemeenten de spuigaten uit. Dit kan oplopen tot enkele tonnen voor gemeenten. De bestemmingsreserves sociaal domein waren al teruggelopen tot nihil maar ook de algemene reserves zijn hierdoor achteruit gegaan. Enkele gemeenten hebben laten

onderzoeken of zij een inkomenstoets voor de huishoudelijke hulp kunnen in stellen omdat het Rijk geen compensatie biedt voor de extra kosten die gemeenten sinds de invoering van het Wmo-abonnementstarief maken. Het gaat immers vaak om inwoners die hun particuliere hulp hebben opgezegd om via de gemeente een goedkopere hulp in huis te halen. Maar dit is niet doorgestaan omdat het Rijk meerdere keren aangegeven heeft dat de Wmo 2015 geen ruimte voor gemeenten biedt om inkomensbeleid te voeren.

Gemeentelijke herindeling

Noord-Holland heeft een viertal gemeenten dat vanaf 1 januari 2022 fuseert. Dat zijn de gemeenten Langedijk en Heerhugowaard (nieuwe gemeente Dijk en Waard) en de gemeenten Purmerend en Beemster (nieuwe gemeente Purmerend). De gemeenten Dijk en Waard en Purmerend blijven in ieder geval tot na goedkeuring van de begroting 2022 onder preventief toezicht vallen. Daarnaast zal per 24 maart 2022 de gemeente Amsterdam fuseren met de gemeente Weesp.

Gemeenschappelijke regelingen

Waarneembare trends / ontwikkelingen

Bij de regelingen spelen er zich in Noord-Holland geen noemenswaardige ontwikkelingen af. Wel is er één gemeente die een verzoek tot geschillenbeslechting ex artikel 28 WGR bij GS heeft ingediend over de door de regeling gehanteerde verdeelsleutel voor de lasten. De procedure loopt nog: GS zullen een beslissing nemen rond half januari 2022.

Preventief toezicht

Als gevolg van bovengenoemd geschil heeft de betrokken regeling de begroting voor 2022 nog niet kunnen vaststellen. Voor deze regeling geldt voor 2022 het preventieve toezicht omdat een vastgestelde begroting niet tijdig kon worden aangeboden aan GS.

Provincie Overijssel

Gemeenten

Waarneembare trends / ontwikkelingen

Uit de beoordeling van de Overijsselse gemeentebegrotingen blijkt dat alle 25 gemeenten erin geslaagd zijn om voor het begrotingsjaar 2022 te voldoen aan de wettelijke eis van een structureel en reëel sluitende begroting en/of aannemelijk te maken dat het begrotingsevenwicht in het meerjarenperspectief hersteld wordt. Met name de afspraak tussen het Rijk, IPO en VNG om stelposten voor Jeugd op te nemen heeft een fors positief effect gehad op de begrotingssaldi in de meerjarenraming.

De voorlopige cijfers van de herijking gemeentefonds (augustus 2021) lijken voor het merendeel van de Overijsselse gemeenten gunstig uit te pakken. Een aantal kleinere gemeenten in Overijssel worden nadeelgemeenten. Zij hebben het verhoudingsgewijs financieel zwaarder, vanwege de oplopende kosten voor het sociaal domein en beperkte mogelijkheden om dit te compenseren. In het begrotingsbeeld 2022 -2025 heeft één van de Overijsselse gemeenten niet geanticipeerd op de mogelijke negatieve effecten herijking gemeentefonds (met ingang van het jaar 2023).

De gemeenten zijn voldoende gecompenseerd voor de eigen kosten voortvloeiend uit de coronacrisis. In hoeverre deze kosten en de compensatie zich door ontwikkelen in de komende jaren is nog erg

onzeker. Wij zien dat gemeenten nog weinig rekening houden met de structurele effecten van corona. De (mogelijke) effecten van de coronacrisis op de gemeentebegroting zijn veelal opgenomen in de risicoparagraaf.

Preventief toezicht

Alle gemeenten hebben een sluitende begroting 2022 gepresenteerd en 21 gemeenten ook een sluitende meerjarenraming.

Er zijn 25 gemeenten in de provincie Overijssel en alle 25 gemeenten staan voor 2022 onder het repressieve begrotingstoezicht volgens de Gemeentewet.

De gemeente Haaksbergen stond sinds 2020 onder preventief toezicht. Het eigen vermogen is nu licht positief, en het herstel verloopt tot nu tot voorspoedig. De verwachting is dat de reserves de komende jaren voldoende zullen aangroeien om mogelijke risico's het hoofd te kunnen bieden. De begroting voor het volgende jaar ziet er in ieder geval gunstig uit. Dit is voor de provincie reden Haaksbergen voor het jaar 2022 niet meer onder preventief toezicht te laten vallen.

Artikel 12 Fvw

Er zijn geen gemeenten in Overijssel die vallen onder art. 12 Fvw. Er is ook geen verzoek om artikel 12 steun ingediend.

Lokale belastingopbrengst

Aantal gemeenten met een verlaging van de belastingopbrengst	8
Aantal gemeenten met een stijging van de belastingopbrengst met minder dan 2%	12
Aantal gemeenten met een stijging van de belastingopbrengst met meer dan 2% maar minder dan 5%	3
Aantal gemeenten met een stijging van de belastingopbrengst met meer dan 5% maar minder dan 10%	2
Aantal gemeenten met een stijging van de belastingopbrengst met meer dan 10%	0

De lastendruk blijft nagenoeg gelijk aan het voorgaande jaar. Dit is het geval voor de OZB, afvalstoffenheffing en rioolheffing. De gemiddelde toename van de belastingopbrengst bedraagt 0%.

Vermogenspositie

Overijssel	Stand 1/1/2022	% afwijking t.o.v. 2021
Algemene reserve	535.453.000	15,6%
Bestemmingsreserves	645.954.000	8,7%

Bij het opstellen van de begrotingen 2022 waren de prognoses ten aanzien van de vermogenspositie van de Overijsselse gemeenten niet gunstig. De verwachting is dat door incidentele meevallers de werkelijkheid wat anders gaat uitpakken en dat er bij de jaarrekening 2021 een toename zal zijn van het vermogen. Enkele voorbeelden van meevallers zijn de compensatie voor de gevolgen van de coronapandemie (2020, 2021), de compensatie voor de tekorten in de Jeugdzorg maar ook de resultaten grondexploitatie (2021) en de verkoop van Cogas Kabel in 2021. Deze laatste werkt met name door voor de Twentse gemeenten.

De gemeente Hof van Twente heeft geen jaarrekening opgeleverd. De hack van december 2020 had verstreckende gevolgen voor de bedrijfsvoering. Over het aanleveren van de jaarrekening zijn met het

ministerie van BZK maatwerkafspraken gemaakt. In de hier gepresenteerde cijfers is de vermogenspositie van Hof van Twente meegenomen op basis van de jaarrekening 2019.

Raming extra middelen Jeugdzorg

Begroting 2022	Overijssel
Hoeveel gemeenten hebben voor 2022 de extra middelen jeugdzorg geraamd?	25
Hoeveel gemeenten hebben voor 2022 de extra middelen jeugdzorg niet geraamd?	0
Hoeveel gemeenten presenteerden een begroting 2022, inclusief de extra middelen jeugdzorg, die structureel en reëel in evenwicht was?	24
Hoeveel gemeenten presenteerden een begroting 2022, inclusief de extra middelen jeugdzorg, die structureel en reëel niet in evenwicht was?	1

Meerjarenraming 2025	Overijssel
Hoeveel gemeenten hebben voor 2025 de stelpost extra middelen jeugdzorg geraamd?	24
Hoeveel gemeenten hebben voor 2025 de stelpost extra middelen jeugdzorg niet geraamd?	1
Hoeveel gemeenten presenteerden een meerjarenraming 2025, inclusief de extra middelen jeugdzorg, die structureel en reëel in evenwicht was?	21
Hoeveel gemeenten presenteerden een meerjarenraming 2025, inclusief de extra middelen jeugdzorg, die niet structureel en reëel in evenwicht was?	3
Bij hoeveel gemeenten had de meerjarenraming 2025 nog steeds een positief saldo (€ 0 of hoger), indien de extra middelen jeugdzorg niet geraamd mochten worden?	3
Bij hoeveel gemeenten had de meerjarenraming 2025 een negatief saldo (lager dan € 0), indien de extra middelen jeugdzorg niet geraamd mochten worden?	22

Door het opnemen van de stelpost voor Jeugdzorg zijn bij het merendeel van de gemeenten de meerjarenramingen (2023-2025) structureel sluitend. Daarnaast gebruiken een aantal gemeenten de hierdoor ontstane ruimte om opgenomen taakstellingen op het sociaal domein te laten vervallen dan wel apart te zetten in een reserve sociaal domein. De voorgenomen bezuinigingen op andere beleidsterreinen worden teruggedraaid. De grotere gemeenten zetten voorzichtige stappen om te investeren in de stad of in de duurzaamheidsopgave.

Alhoewel de ramingen in het sociale domein meer en meer de reële uitgaven benaderen, hebben nog niet alle gemeenten grip op de uitgaven jeugd. Dit blijft voor de komende jaren een zorgpunt. Ook de aanzuigende werking van het abonnementstarief zorgt voor toenemende kosten.

Gemeentelijke herindeling

Er is geen sprake van een gemeentelijke herindeling in Overijssel.

Gemeenschappelijke regelingen

Waarneembare trends/ontwikkelingen

De verslechterde financiële positie van gemeenten kan zijn weerslag hebben op de begroting van de gemeenschappelijke regelingen. Dit heeft zich nog niet direct vertaald in een lagere bijdrage van de gemeenten aan de gemeenschappelijke regelingen.

Het weerstandsvermogen van gemeenschappelijke regelingen is veelal zeer beperkt, wat betekent dat extra lasten direct gevolgen hebben voor de gemeentelijke begrotingen.

Een deel van de gemeenschappelijke regelingen is geconfronteerd met de gevolgen van Covid-19. Zij worden hiervoor door het Rijk gecompenseerd. De structurele gevolgen van de coronacrisis zijn niet in de begroting 2022 verwerkt.

In 2021 is de GR Regio Twente ontvlochten in drie delen. De huidige GR Regio Twente blijft in afgeslankte vorm bestaan met een focus op het gebied van gezondheid. Daarnaast wordt de stichting Twente Board opgericht, dit is een samenwerking op sociaal economisch terrein tussen overheid, ondernemers en kennisinstellingen. En als laatste deel, het recreatieschap Twente voor het beheer en onderhoud van de Twentse recreatieparken. Alle overige samenwerkingen die bij de Regio Twente waren ondergebracht, zijn heroverwogen. Indien gecontinueerd zijn ze bij de gemeentelijke organisatie ondergebracht.

Het aantal gemeenschappelijke regelingen is ten opzichte van vorig jaar met 1 verminderd. Op 1 januari 2021 is het besluit genomen om de gemeenschappelijke regeling SOWECO op te heffen. Hierdoor valt de uitvoering van de WSW onder lokale verantwoordelijkheid van de voorheen deelnemende gemeenten.

In zijn algemeenheid neemt het aantal gemeenschappelijke regelingen in Overijssel de laatste jaren af. Er worden andere manieren van samenwerking gezocht waaronder de centrumgemeenten en regionale samenwerking etc.

Preventief toezicht

In Overijssel zijn er 16 gemeenschappelijke regelingen waar financieel toezicht op wordt gehouden. Binnen Overijssel valt geen van de 16 regelingen voor het begrotingsjaar 2022 onder het preventief toezicht.

Provincie Utrecht

Gemeenten

Waarneembare trends / ontwikkelingen

Net als voorgaande jaren is te zien dat het sociaal domein bij veel gemeenten nog steeds een risico is. De kosten van Jeugdzorg en WMO zijn bij veel gemeenten nog niet onder controle.

Vanwege de extra middelen Jeugdzorg welke gemeenten hebben ontvangen, hebben veel gemeenten niet extra hoeven te bezuinigen. Afgelopen jaren was de verschraving van het voorzieningenniveau regelmatig onderwerp van gesprek of zelfs onvermijdelijk om een structureel sluitende begroting te kunnen presenteren. Dit jaar was dit onderwerp in mindere mate aan de orde. Ook een OZB-verhoging, wat voor gemeenten de enige vorm van inkomsten is waar zij zelf invloed op hebben, was bij een beperkt aantal gemeenten noodzakelijk voor het kunnen presenteren van een structureel en reëel sluitende begroting.

Dit jaar waren de onzekere ontwikkelingen vanuit het Rijk vaak onderwerp van gesprek bij gemeenten. Lang was onduidelijk welke gelden gemeenten zouden ontvangen ter compensatie van het sociaal domein. Daarnaast zitten gemeenten nog steeds in onzekerheid voor wat betreft de herijking van het gemeentefonds. Op basis van de laatste cijfers gaan 20 van de 26 Utrechtse gemeenten er financieel (fors) op achteruit.

Preventief toezicht

Aan het begin van 2021 waren er binnen de provincie Utrecht drie preventieve gemeenten: Vijfheerenlanden, Montfoort en Woudenberg. De gemeente Vijfheerenlanden heeft in de eerste helft van 2021 een dekkingsplan voor de claim Niemans ingediend. Hierdoor is het preventieve toezicht voor deze gemeente afgeschaald naar het reguliere repressieve toezicht. Voor de gemeenten Montfoort en Woudenberg was het preventieve toezicht het hele jaar van kracht. Zij hebben in de

eerste helft van 2021 ook een herstelplan ingediend, maar op basis van dit plan hebben GS besloten om hun goedkeuring op de begroting te onthouden.

Per 1 januari 2022 vallen alle Utrechtse gemeenten onder het repressieve toezicht.

Artikel 12 Fvw

Geen enkele Utrechtse gemeente heeft een aanvraag ex artikel 12 van de Financiële Verhoudingswet ingediend.

Lokale belastingopbrengsten

Aantal gemeenten met een verlaging van de belastingopbrengst	1
Aantal gemeenten met een stijging van de belastingopbrengst met minder dan 2%	6
Aantal gemeenten met een stijging van de belastingopbrengst met meer dan 2% maar minder dan 5%	7
Aantal gemeenten met een stijging van de belastingopbrengst met meer dan 5% maar minder dan 10%	8
Aantal gemeenten met een stijging van de belastingopbrengst met meer dan 10%	4

Om inzicht te geven in de lokale belastingopbrengsten van de Utrechtse gemeenten, is gekeken naar de stijging van de totale opbrengsten van de OZB, de rioolrechten en de afvalstoffenheffing. De opbrengsten zoals deze in de begrotingen 2022 zijn weergegeven zijn vergeleken met de opbrengsten uit de begrotingen 2021.

Vermogenspositie

Utrecht	Stand 1/1/2022	% afwijking t.o.v. 2021
Algemene reserve	421.000.000	-1,0%
Bestemmingsreserves	509.000.000	10,8%

De vermogenspositie van de gemeenten binnen de provincie Utrecht is in 2022 toegenomen ten opzichte van 2021. In 2022 is de algemene reserve van alle Utrechtse gemeenten iets afgenomen tot ongeveer € 421 miljoen. Dit is een procentuele daling van 1%.

In 2022 zijn de bestemmingsreserves van alle Utrechtse gemeenten gezamenlijk gestegen naar € 509 miljoen. Dit is een procentuele stijging van 10,8%.

Raming extra middelen Jeugdzorg

Het sociaal domein is voor veel gemeenten nog steeds een zorgelijk onderwerp. Sommige gemeenten verwachten de kosten van o.a. Jeugdzorg en WMO onder controle te hebben, of zien een stagnering van de kosten. De extra middelen Jeugdzorg zijn voor gemeenten een middel om de tekorten te dekken, waardoor de eerder verwachte tekorten konden worden gedekt.

Een aantal gemeenten hebben de afgelopen jaren al flink moeten bezuinigen op het voorzieningenniveau. Daardoor waren nieuwe bezuinigingen in het sociaal domein niet voor alle gemeenten noodzakelijk. Deze gemeenten kiezen ervoor de extra jeugdzorgmiddelen in te zetten voor deze voorzieningen en niet voor het sociaal domein.

Veel gemeenten houden nog geen rekening met eventuele extra lasten als gevolg van de hervormingsagenda van het Rijk, dit heeft voornamelijk te maken met de onzekerheid die hierbij speelt.

Begroting 2022	Utrecht
Hoeveel gemeenten hebben voor 2022 de extra middelen jeugdzorg geraamd?	25
Hoeveel gemeenten hebben voor 2022 de extra middelen jeugdzorg niet geraamd?	1
Hoeveel gemeenten presenteerden een begroting 2022, inclusief de extra middelen jeugdzorg, die structureel en reëel in evenwicht was?	23
Hoeveel gemeenten presenteerden een begroting 2022, inclusief de extra middelen jeugdzorg, die structureel en reëel niet in evenwicht was?	2

Meerjarenraming 2025	Utrecht
Hoeveel gemeenten hebben voor 2025 de stelpost extra middelen jeugdzorg geraamd?	25
Hoeveel gemeenten hebben voor 2025 de stelpost extra middelen jeugdzorg niet geraamd?	1
Hoeveel gemeenten presenteerden een meerjarenraming 2025, inclusief de extra middelen jeugdzorg, die structureel en reëel in evenwicht was?	13
Hoeveel gemeenten presenteerden een meerjarenraming 2025, inclusief de extra middelen jeugdzorg, die niet structureel en reëel in evenwicht was?	12
Bij hoeveel gemeenten had de meerjarenraming 2025 nog steeds een positief saldo (€ 0 of hoger), indien de extra middelen jeugdzorg niet geraamd mochten worden?	3
Bij hoeveel gemeenten had de meerjarenraming 2025 een negatief saldo (lager dan € 0), indien de extra middelen jeugdzorg niet geraamd mochten worden?	23

Gemeentelijke herindeling

Er is geen sprake van een gemeentelijke herindeling in de provincie Utrecht

Gemeenschappelijke regelingen

Waarneembare trends / ontwikkelingen

De provincie Utrecht houdt financieel toezicht op 18 gemeenschappelijke regelingen. De laatste jaren is er een ontwikkeling te zien dat taakstellingen van gemeenten worden neergelegd bij de gemeenschappelijke regelingen. Dit vanwege de financiële krapte waar veel gemeenten zich in bevinden. Gemeenschappelijke regelingen kunnen vanwege hun wettelijke taken niet altijd invulling geven aan deze taakstellingen. Daarnaast komen vanwege het beperkte (tot geen) eigen weerstandsvermogen, de tekorten vaak tot rekening van de deelnemende gemeenten, waardoor de reservepositie van gemeenten nog verder verslechtert.

Preventief toezicht

Voor 2022 is voor alle gemeenschappelijke regelingen het repressieve toezicht van toepassing.

Provincie Zeeland

Gemeenten

Waarneembare trends / ontwikkelingen

Hoewel voor alle gemeenten - met uitzondering van de gemeente Vlissingen - de lichte vorm van repressief toezicht van toepassing is, blijven er zorgen omdat verschillende gemeenten in het sociaal domein nog forse taakstellende bezuinigingen moeten realiseren. Dit terwijl bij het merendeel van de

Zeeuwse gemeenten de lasten voor Jeugdzorg het afgelopen jaar nog toenamen. Daarnaast is de uitkomst van het lopende onderzoek naar de herverdeling van het gemeentefonds nog steeds onzeker. Het is vooral dankzij een positieve ontwikkeling van de accessen van de algemene uitkering uit het gemeentefonds en de verhoging van de budgetten voor de Jeugdzorg dat de meeste gemeenten een structureel sluitende begroting konden vaststellen. In enkele gevallen is de extra financiële ruimte gebruikt om de in voorgaande jaren vastgestelde taakstellende bezuinigingen gedeeltelijk in te vullen. Ook zijn soms eerder geplande belastingverhogingen bijgesteld of is het extra geld voorlopig deels gereserveerd. Ook is in verband met de gemeenteraadsverkiezingen in 2022 het ambitieniveau wat lager.

Preventief toezicht

Gemeente Vlissingen moet via het artikel 12 traject van 2015 t/m 2028 een passende bijdrage leveren aan de sanering van de negatieve algemene reserve als gevolg van de tekorten grondexploitaties. Zolang er in het laatste jaar van een meerjarenraming nog sprake is van een negatieve algemene reserve blijft de gemeente onder preventief toezicht staan. Daarnaast is er in de begroting 2022 een tekort op het vlak van het sociaal domein.

Artikel 12 Fvw

Zolang gemeente Vlissingen een artikel 12 uitkering uit het gemeentefonds ontvangt, blijft de artikel 12-status voor Vlissingen van kracht. Momenteel wordt er een artikel 12 onderzoek uitgevoerd op de het vlak van het sociaal domein en werk & inkomen. In 2023 vindt er een actualisatie-onderzoek plaats waarbij alle clusters weer in beeld worden gebracht.

Lokale belastingopbrengst

Aantal gemeenten met een verlaging van de belastingopbrengst	0
Aantal gemeenten met een stijging van de belastingopbrengst met minder dan 2%	2
Aantal gemeenten met een stijging van de belastingopbrengst met meer dan 2% maar minder dan 5%	9
Aantal gemeenten met een stijging van de belastingopbrengst met meer dan 5% maar minder dan 10%	2
Aantal gemeenten met een stijging van de belastingopbrengst met meer dan 10%	0

Vermogenspositie

Zeeland	Stand 1/1/2022	% afwijking t.o.v. 2021
Algemene reserve	89.200.000	107,4%
Bestemmingsreserves	209.000.000	10,6%

De totale omvang van de algemene reserves is gestegen van € 43 miljoen in 2021 naar € 89 miljoen in 2022. Exclusief de negatieve algemene reserve van de artikel 12-gemeente Vlissingen is de omvang van de algemene reserve van de overige twaalf Zeeuwse gemeenten gestegen van € 144 miljoen naar € 171 miljoen in 2022 (+18,70%).

Raming extra middelen Jeugdzorg

Begroting 2022	Zeeland
Hoeveel gemeenten hebben voor 2022 de extra middelen jeugdzorg geraamd?	13
Hoeveel gemeenten hebben voor 2022 de extra middelen jeugdzorg niet geraamd?	0
Hoeveel gemeenten presenteerden een begroting 2022, inclusief de extra middelen jeugdzorg, die structureel en reëel in evenwicht was?	12
Hoeveel gemeenten presenteerden een begroting 2022, inclusief de extra middelen jeugdzorg, die structureel en reëel niet in evenwicht was?	1

Meerjarenraming 2025	Zeeland
Hoeveel gemeenten hebben voor 2025 de stelpost extra middelen jeugdzorg geraamd?	13
Hoeveel gemeenten hebben voor 2025 de stelpost extra middelen jeugdzorg niet geraamd?	0
Hoeveel gemeenten presenteerden een meerjarenraming 2025, inclusief de extra middelen jeugdzorg, die structureel en reëel in evenwicht was?	12
Hoeveel gemeenten presenteerden een meerjarenraming 2025, inclusief de extra middelen jeugdzorg, die niet structureel en reëel in evenwicht was?	1
Bij hoeveel gemeenten had de meerjarenraming 2025 nog steeds een positief saldo (€ 0 of hoger), indien de extra middelen jeugdzorg niet geraamd mochten worden?	6
Bij hoeveel gemeenten had de meerjarenraming 2025 een negatief saldo (lager dan € 0), indien de extra middelen jeugdzorg niet geraamd mochten worden?	7

Gemeentelijke herindeling

Er is geen sprake van een gemeentelijke herindeling in Zeeland.

Gemeenschappelijke regelingen

Waarneembare trends / ontwikkelingen

Bij 14 van de 14 Gemeenschappelijke Regelingen is het repressieve toezichtregime van toepassing. Een aantal GR'en hebben beperkte en reële taakstellingen opgenomen.

Preventief toezicht

In 2022 staan er in de provincie Zeeland geen gemeenschappelijke regelingen onder preventief toezicht.

Provincie Zuid-Holland

Gemeenten

Waarneembare trends / ontwikkelingen

Alle gemeenten hebben een sluitende begroting of een sluitende meerjarenraming weten op te leveren, waardoor voor geen van de gemeenten verscherpt (preventief) toezicht van toepassing is. Dit is voornamelijk te danken aan de hogere accessen in de septembercirculaire en de extra middelen Jeugdzorg die de gemeenten (vooralsnog) structureel mochten ramen samen met de effecten van ingezette bezuinigingen. Voor de komende jaren liggen er echter nog wel flink wat risico's op de loer. Een daarvan is hoe de financiering van de Jeugdzorg zich gaat ontwikkelen en of er extra bezuinigingen komen vanuit het Rijk.

Alle gemeenten zijn dus onder regulier toezicht geplaatst, ondanks de grote financiële knelpunten die zij ervaren, met name in het sociaal domein. Dit betekent niet dat de Zuid-Hollandse gemeenten geen financiële problemen ervaren.

Het is nog steeds moeilijk te zeggen in hoeverre gemeenten de bezuinigingsplannen die zij hebben opgesteld om sluitende begrotingen te presenteren ook daadwerkelijk kunnen realiseren. Veel landelijke ontwikkelingen zoals de opschalingskorting en aanvullende korting op Rijksmiddelen jeugdhulp zorgen voor een flinke daling van inkomsten in 2026. Daar komt de invoering van de herijking van het gemeentefonds per 2023 bovenop, die vooral Zuid-Hollandse gemeenten in negatieve zin raakt. Gemeenten die moeite hebben met het opstellen van een sluitende begroting 2023 (vanwege bezuinigingsmaatregelen die zich nog moeten bekliven) krijgen het moeilijk wel een sluitende meerjarenraming te presenteren.

Wij organiseren ambtelijke bijeenkomsten met gemeenten om informatie uit te wisselen, samen en met elkaar te leren over actuele onderwerpen.

Preventief toezicht

In 2022 staan er geen gemeenten onder verscherpt (preventief) toezicht. Dit is dankzij de extra middelen die voor Jeugdzorg in 2022 beschikbaar zijn gesteld, en de verwachting dat deze middelen structureel worden doorgezet door het Rijk. Dit laatste is echter nog een risico.

Artikel 12 Fvw

In 2021 is artikel 12 van de Financiële verhoudingswet op geen van de Zuid-Hollandse gemeenten van toepassing.

Lokale belastingopbrengst

Aantal gemeenten met een verlaging van de belastingopbrengst	0
Aantal gemeenten met een stijging van de belastingopbrengst met minder dan 2%	10
Aantal gemeenten met een stijging van de belastingopbrengst met meer dan 2% maar minder dan 5%	13
Aantal gemeenten met een stijging van de belastingopbrengst met meer dan 5% maar minder dan 10%	22
Aantal gemeenten met een stijging van de belastingopbrengst met meer dan 10%	7

Vermogenspositie

Zuid-Holland	Stand 1/1/2022	% afwijking t.o.v. 2021
Algemene reserve	1.908.534.000	-2,2%
Bestemmingsreserves	6.102.847.000	95,5%

Verkoop van aandelen Eneco door meerdere Zuid-Hollandse gemeenten zorgt voor een vertekend beeld. Hoewel het vermogen aanzienlijk toeneemt, verdwijnen structurele dividendinkomsten voor de betreffende gemeenten.

Raming extra middelen Jeugdzorg

Begroting 2022	ZH
Hoeveel gemeenten hebben voor 2022 de extra middelen jeugdzorg geraamd?	50
Hoeveel gemeenten hebben voor 2022 de extra middelen jeugdzorg niet geraamd?	2
Hoeveel gemeenten presenteerden een begroting 2022, inclusief de extra middelen jeugdzorg, die structureel en reëel in evenwicht was?	43
Hoeveel gemeenten presenteerden een begroting 2022, inclusief de extra middelen jeugdzorg, die structureel en reëel niet in evenwicht was?	7

Meerjarenraming 2025	ZH
Hoeveel gemeenten hebben voor 2025 de stelpost extra middelen jeugdzorg geraamd?	46
Hoeveel gemeenten hebben voor 2025 de stelpost extra middelen jeugdzorg niet geraamd?	6
Hoeveel gemeenten presenteerden een meerjarenraming 2025, inclusief de extra middelen jeugdzorg, die structureel en reëel in evenwicht was?	32
Hoeveel gemeenten presenteerden een meerjarenraming 2025, inclusief de extra middelen jeugdzorg, die niet structureel en reëel in evenwicht was?	14
Bij hoeveel gemeenten had de meerjarenraming 2025 nog steeds een positief saldo (€ 0 of hoger), indien de extra middelen jeugdzorg niet geraamd mochten worden?	7
Bij hoeveel gemeenten had de meerjarenraming 2025 een negatief saldo (lager dan € 0), indien de extra middelen jeugdzorg niet geraamd mochten worden?	45

Gemeentelijke herindeling

De gemeenten Brielle, Hellevoetsluis en Westvoorne hebben op 18 december 2020 het herindelingsontwerp vastgesteld wat per 1 januari 2023 moet leiden tot de nieuwe gemeente Voorne aan Zee op het eiland Voorne. Vanaf het moment van vaststelling van het herindelingsontwerp vallen deze gemeenten tot aan de fusiedatum onder preventief financieel Arhi toezicht.

Gemeenschappelijke regelingen

Waarneembare trends / ontwikkelingen

Vooraf gemeenschappelijke regelingen in het sociaal domein ervaren aanzienlijke lastenstijgingen en de noodzaak tot aanvullende maatregelen. Eerder vastgestelde bezuinigingsplannen worden gemonitord om te bepalen of de regeling nog op koers ligt.

Preventief toezicht

Geen van de Zuid-Hollandse gemeenschappelijke regelingen staat in 2022 meer onder preventief toezicht. Er is aanvankelijk één gemeenschappelijke regeling (GR) onder preventief toezicht geplaatst. In december 2021 is het herstelplan goedgekeurd en het preventief toezicht opgeheven. Daarmee staan alle GR'en in het jaar 2022 onder repressief (regulier) toezicht.